

**Leuvense studenten  
betogen in Oostenrijk**

pp. 3-4

**Slecht nieuws krijgt  
een gezicht, dat van  
Walter Rombouts**

p. 5

**Studeren is ook werken,  
betalen dus**

pp. 8-9

**Ministerie van Onderwijs geeft geen gevolg aan koninklijk besluit**

## Kontingentering kinesisten zorgt voor grote onzekerheid

**W**et zoals bij de artsen mogen maar een beperkt aantal kinesisten hun beroep uitoefenen. Dat bepaalde een kb van het ministerie van Volksgezondheid in juni vorig jaar. De fakulteit Kinesiterapie aan de KU Leuven kan geïnteresseerde scholieren geen duidelijke raad geven rond de vrije toegang van het beroep. De nieuwe regering heeft haar beleid terzake nog niet uitgestippeld.

Wie kinesitherapeut wil worden, heeft niet genoeg aan een diploma kinesiterapie. Je moet daarbovenop ook erkend worden door het Riziv (Rijksinstituut voor ziekten en invaliditeitsverzekeringen) dat onder de bevoegdheid van het ministerie van Sociale Zaken valt. Het ziet er naar uit dat zo'n erkenning moeilijker te verkrijgen zal zijn.

Op vierentwintig juni van vorig jaar werd een koninklijk besluit van kracht dat bepaalt hoeveel kinesisten toegang krijgen tot de beroepstitel van kinesitherapeut. Het kb was nog uitgevaardigd door twee mensen van de vorige regeringsploeg, toenmalig federaal minister van Volksgezondheid Marcel Colla (SP), en toenmalig federaal minister van Sociale Zaken Magda De Galan (PS). Het kb verordert dat voor elk van de jaren 2003, 2004 en 2005 er slechts 450 kinesitherapeuten mogen bijkomen, 270 in Vlaanderen en 180 in Wallonië.

In alle kommotie rond de verkiezingen en de regeringsvorming is dit kb nauwelijks in de aandacht gekomen. Ondertussen is het wel zo dat de studenten die nu aan het studeren zijn, niet weten wat er boven hun hoofd hangt. Vorig jaar begonnen er meer dan tweeduizend studenten een kine-opleiding. Dit jaar zijn er overal meer mensen begonnen, in Leuven zijn er volgens vice-dekaan kinesiterapie Karel Stappaerts dertig procent meer studenten aan de opleiding begonnen. In de Leuvense fakulteit is haar geheel zijn er zo'n vijfhonderd studenten. Als het kb konsekwent wordt toegepast zal slechts een fractie daarvan effectief kinesiterapeut worden.

### Uitstel

Maar misschien wordt de uitvoering van het dekreet uitgesteld. Minister van Volksgezondheid Magda Aelvoet (Agalev) heeft de Nationale Raad voor Kinesiterapie om advies gevraagd. De minister wil het kb op de uitstroombepaling ofte kontingentering nu gaan uitvoeren. Dat houdt in dat slechts een in aantal beperkt segment van de gediplomeerden een beroeps erkenning



*Dat Tirolerhoedje, die forse neus, die gestrekte rechterarm. Nee, we hebben het hier niet over Jörg Haider, maar over de Pinocchio's die vorige maandag door de studentenbeweging werden uitgereikt aan de dekanen van de vier fakulteiten waar men een verhoogd inschrijvingsgeld vraagt voor bepaalde voortgezette academische opleidingen. Zie pagina 6* (foto Joost Helsen)

krijgt. Aelvoet vroeg advies over de te hanteren selectiecriteria. Eens die vastgelegd zijn komt er waarschijnlijk een vergelijkend examen na de studies. De Nationale Raad heeft geadviseerd om de kontingentering uit te stellen tot men het eens is over de criteria waarop men gaat selecteren. Volgens Stappaerts, die ook in die raad zit, gaat Volksgezondheid pas de uitstroombepaling voor de mensen die het jaar na de bekend-

making van de criteria begonnen zijn aan hun studies. "Die weten tenslotte waar ze zich aan kunnen verwachten".

### Stok

De federale overheid heeft wel vaker bedreigd met een uitstroombepaling, vooral om de regionale ministeries van Onderwijs onder druk te zetten iets aan de instroom van studenten te doen. Met andere woorden, om de vrije toegang tot het onderwijs te beperken. Indertijd heeft een gelijkaardig scenario zich voorgedaan bij

geneeskunde. Marcel Colla vond, samen met de ziekenfondsen en artsenyndikaten, dat er te veel artsen en tandartsen waren. Kontingentering was "een stok achter de deur" om onderwijsminister Luc Van den Bossche ertoe aan te zetten werk te maken van een toegangsbeperking voor geneeskunde. Er is nu een toelatingsexamen.

De kans dat er een toelatingsbeperking komt in de richting kinesiterapie is klein. Minister van Onderwijs Marleen Vanderpoorten (VLD) is daar totnogtoe niet voor te vinden. Ook de universiteiten willen geen beperking van het aantal studenten, want met het huidige systeem van financiering betekent dat dat ze minder geld krijgen. Toen de proef in geneeskunde werd ingevoerd, kwamen er in ruil financiële compensaties. Volgens Stappaerts zit dat er nu niet in.

Er is nog overleg bezig tussen de ministers van Volksgezondheid, Onderwijs en Sociale Zaken, bevestigde de adjunct-kabinetstaf van het ministerie van Onderwijs. Wat de mogelijke uitkomst daarvan zal zijn, kon hij niet voorspellen.

### Slop

De situatie zit in het slop. De Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) wil noch een toelatingsbeperking, noch een uitstroombepaling. Haar bezwaren zijn niet enkel van principiële aard. Dekaan Jan Pauwels, dekaan Lichamelijke Opvoeding en Kinesiterapie te Leuven, laat een onderzoek uitvoeren dat pogt na te gaan wie en hoeveel van de afgestudeerden effectief een Riziv-nummer aanvraagt om zijn beroep te kunnen uitoefenen. De dekaan verwijst naar de studie van de Gentse professor en arts De Maeseneer. In die studie wordt ervoor gewaarschuwd dat door een kontingentering een tekort aan artsen kan optreden. Bovendien stelt men dat vele Riziv-nummers ongebruikt worden gelaten. Vele vrouwen bijvoorbeeld stoppen tijdens hun carrière met werken. In het kader van de vervrouwelijking van het beroep is dat geen onbelangrijk gegeven.

De studenten die de vier jaar durende opleiding kinesiterapie volgen aan een hogeschool, mogen zich extra zorgen maken. Als er effectief een examen komt na de opleiding, zal er geen onderscheid gemaakt worden tussen hen en universitaire studenten, die een voorsprong hebben doordat hun opleiding één jaar langer duurt.

De overheid moet dringend duidelijke informatie verschaffen over welk beleid ze zal voeren. Anders blijven de studenten in de grootste onzekerheid verkeren over hun latere vrije toegang tot het beroep.



## Cartoon

Groot was mijn konsternatie toen ik ontdekte dat de uitmuntende cartoonreeks *de goeie en de slechte* vanaf Veto nummer twintig van de huidige jaargang niet langer mijn weekblad sierde. Naar ik vernomen heb zouden hier slinkse politieke spelletjes en concurrentiemotieven van een hoogst bedenkelijk aliooi aan ten grondslag liggen. Op de redactievergadering draaide het geval rond het strijpe immers uit op een verhitte discussie die op haar beurt resulteerde in een stemmingsronde, waar een hoogstwaarschijnlijk omgekocht deel van de redaktieraad de beslissing in het nadeel liet uitvallen van de sympathieke Johan Bruyninckx, de briljante auteur van de reeks, die er na het vallen van het desastreuze verdikt bijzaf alsof hij door de hand Gods geslagen was. Het verdriet bij hem en de zijnen was groot, temeer daar



## Absurdistan

België is sinds de affaire Dutroux in een erkenning van zijn eigen identiteit gekomen. Sinds die makabere feiten is men tot de konklusie gekomen dat het hele Belgische bestel niet deugde en dat het eens flink tijd werd om te rationaliseren. De treinen moesten op tijd rijden, scheidingszaken moesten voor het overlijden van de betrokkenen tot een uitspraak komen en politiediensten moesten eens echt voor veiligheid gaan zorgen. Het werd tijd dat we dit land eens van zijn goede kant lieten zien. Onze koning en zijn spruit gaan het komende jaar daartoe trouwens de handen uit de mouwen steken. Het imago van ons land moet en zal veranderen. Je reinste onzin, zou ik zo zeggen, België moet zijn troeven gewoon ten volle uitspelen in plaats van pogen te zijn wat het niet is. En die ene kwaliteit die wij bezitten en waar wij Europees mee geroemd zijn is de absurditeit van ons politiek bestel. Als politiek analist moeten kiezen tussen België en Nederland is als kiezen tussen Monty Python en een uitzending door derden met Freddy Willocks.

Laat ons er werk van maken om ons land op de toeristische wereldkaart te brengen als Absurdistan. Wie bijvoorbeeld Brussel een beetje kent weet dat er een immens potentieel aanwezig is om gekken van over heel de wereld naar hier te loodsen. Het Justitiepaleis bijvoorbeeld is buiten wat er binnenin rondgaat op zich al een symbool voor ons land. Voor zij die het niet wisten, dit was bij zijn opening het grootste gebouw ter wereld. Zijn architect, Poulaert, had toen hij het kontrakt in de wacht sleepte nog nooit een volledig gebouw neergezet, zelfs geen bungalow. Hij was wel lid van de bevoegde commissie die over de toewijzing van de opdracht moest beslissen. Als u als geïnteresseerde architect eens achter de bouwplannen zou gaan vragen bij de bevoegde instanties, bespaar u de moeite. Die hebben namelijk nooit bestaan. Wij Belgen zijn erin geslaagd om het grootste gebouw ter wereld neer te poten zonder één plan, op het gevoel of laat ons zeggen. Net zoals heel dit land.

Wegens plaatsgebrek laat ik u zelf nog een paar honderd soortgelijke voorbeelden bedenken in uw buurt en dan weet u

# lezersbrieven

een voormalig trouwe studie- en bondgenoot hem op laffelijke wijze verraden had. Zelfs de paarden in het koetshuis weenden mee, begrijpelijk als men bedenkt dat de beloftevolle cartoonist de voordien goed-gekeurde tekening vol rechtgeaarde ijver in Chinese inkt had gezet. Een verlies voor Veto, voor de KU Leuven en voor de mensheid.

De serie is immers ronduit briljant. Niet alleen wordt er op allerlei nivo's gegoocheld en gejongleerd met polysemie begrippen, maar ook wordt er een etische tegenstelling in opgevoerd, die tegen het einde steeds getordeerd wordt: de 'slechte' blijkt elke aflevering een naïeve goedzak, terwijl de 'goeie' een gehaaid schobbejak is. De geruststellende oppositiestructuur goed-slecht waarmee wij onszelf in deze chaotische wereld een houvast denken te bieden, wordt hier genadeloos onderuit gehaald, op een dergelijke schijnbaar eenvoudige manier, dat het besef van de lezer altijd te

laat komt. De eenvoud der tekeningen; voor velen een van de redenen om de strip uit het blad te weren, aksentueert dan nog eens het wankele van die structuur.

Naast deze ingenueze patronen wordt de uitgebeelde situatie gedragen door een naar de spreektaal neigend plastisch taalgebruik, dat enerzijds het diepmenselijke en het volkse onderstrept en dat anderzijds het humorgehalte opvoert. Ik moet er in

ieder geval altijd hartelijk om lachen, wat niet gezegd kan worden van de wansmakelijke beslissing (de zoveelste) die de Veto-redactie gemaakt heeft om deze cartoon te weren. Met enigszins verbolgen gemoed hoop ik niettemin op een spoedige herziening van deze fatale beslissing.

Freek Van de Velde,  
eerste licentie Germaanse Filologie



## kolofon

**Veto**  
's Meiersstraat 5  
3000 Leuven  
Tel 016/22 44 38  
Fax 016/22 01 03

Jaargang 26  
Nummer 21  
21 februari 2000

Ver. uitg.: Peter Mangelschots  
Hoofdredactie: Bart De Schrijver  
Redaktiesekretaris: Peter Mangelschots

Redactie: Stijn Bovy, Marie-Anne Dedeurwaerdere, Filip De Keukeleere, Margo Foubert, Loes Geuens, Joost Helsens, Diederik Vandendriessche, Pieter Van der Aa

Doka: Joost Helsens, Rolf Op de Beeck

Medewerkers: Yves Dejaeghere, Anne Dekerk, Kristof D'Exelle, Chloé Heerman, Geerttrui Heyvaert, Kathleen Raskin, Tine Swanepoel, Heidi Van Hout, Nathalie Van Leuven

Layout en vormgeving: Katelijne Beerten, Dirk Bernard, Nikolas Cloet, Marie-Anne Dedeurwaerdere, Filip De Keukeleere, Bart De Schrijver, Kristof

D'Exelle, Margo Foubert, Loes Geuens, Joost Helsens, Willy Leung, Peter Mangelschots, Diederik Vandendriessche, Steven Van den Eede, Pieter Van der Aa, Steven Van Dessel, Heidi Van Hout, Nathalie Van Leuven, Maarten Van Meer, Matthieu Van Steenkiste

Cartoons: Seb

Dtp: Dirk Bernard, Filip De Keukeleere, Willy Leung, Steven Van Dessel  
Spelling: Filip De Keukeleere

Eindredactie: Kristof D'Exelle, Margo Foubert

Internet-Veto:  
http://www.veto.student.kuleuven.ac.be  
e-mail: veto@veto.student.kuleuven.ac.be  
Zetwerk en publiciteit  
Allaset Leuven (016/22.04.66)

Drukkerij: Kempenland (Herentals)  
Oplage: 9000 exemplaren  
ISSN-nummer: 0773-5162

Abonnementen  
Studenten: 250fr/6,20 €; niet-studenten: 350fr/8,68 €; buitenland: 700fr/17,35 €; steun vanaf 1000fr/24,79 €; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77  
Redaktievergadering  
iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

evenzeer als ik dat het grootste gevaar voor dit land de Kommissie Politieke Vernieuwing is die in de schoot van ons parlement is opgezet. Knoeien met gelijk welke regel zit ons in het bloed, van het moment dat we als kind onze eerste toets zelf ondertekenen tot het moment dat we ons semi-illegaal door de kuisvrouw van het hospitaal via eutanase laten uitdoeven. Wie het nieuws een beetje volgt weet echter dat mijn vrees voor de Kommissie Politieke Vernieuwing compleet ongegrond was. Vanaf het moment dat er een voorzitter moest gekozen worden, heeft de Kommissie bewezen dat ze in dit land compleet nutteloos en zelfs kontradictorisch is.

Ziehier de feiten. De meerderheid had zijn twee pionnen al naar voor geschoven, namelijk De Decker (PRL) en Van der Maelen (SP). Waarop de CVP zich prompt in zijn wijk geschoten voelde en vroeg dat een van de twee zou wijken voor een jonge vrouw uit de oppositie. De beide heren lieten de CVP vriendelijk weten dat zij in de oppositie zat en dus proper haar smool kon houden. De VLD en de groenen konden het voorstel van de CVP echter wel smaken met als gevolg dat na heel wat uren geleuter de twee voorzitters aanbleven, maar aangevuld werden met vier ondervoorzitters en zes verslaggevers, natuurlijk mooi verdeeld onder alle partijen. Nu was Van der Maelen op zijn paard getild en sneerde dat de christen-demokraten zich vroeger ook op de mooie postjes bij commissies geplaatst hadden, en dat het nu aan de anderen was om te mogen spelen. Ondanks dat we hier een schoolvoorbeeld van een 'compromis à la Belge' hadden, liet de oppositie via Leterme (CVP) al weten dat ze twee keer ging nadenken voor ze nog verder zou meewerken aan die politieke vernieuwing. Want ja, zij zouden niet dulden dat de regering met alle pluimen gaat lopen net voor de gemeenteraadsverkiezingen. De CVP is dezelfde dag trouwens al uit het Oktopus-overleg getreden omdat veiligheid een hoofdthema zou worden in oktober en de meerderheid al te veel punten geskoord had...

Franz Kafka was een Belg!

Yves



## kruiswoordraadsel

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

**Horizontaal** — 1 Verkeerde weg 2 Europees regeringsleider — Familiedid 3 Mestvork — Heilig boek 4 Dierlijk produkt — Deel van het gebit 5 Voorzetsel — Produkt van de verbeelding 6 Boze geest — Muzieknoot 7 Hoofd van een moskee — Stuk hout 8 Oorspronkelijke naam voor de inwoners van Lapland — Spijskaart 9 Familiedid — Zweeds scheikundige 10 Persoon die sterk op zichzelf gericht is.

**Vertikaal** — 1 Evolutieleer 2 Geladen deelje — Orgaan 3 Noors wiskundige — Plein in Amsterdam 4 Zwarte zwemvogel — Zwakzinnig, kinds 5 Zangnoot — Lichaamsdeel — Gevangenis 6 Geitenbaardje — Familiedid — Bismut 7 Elementair deelje — Klap, slag 8 Mannelijk dier — Jong dier 9 Sultanaat — Zoogster 10 Persoon in de marge.

Door Filip De Keukeleere

# Sjokolade tegen fascisme

**T**wehonderdduizend mensen manifesteerden zaterdag in het politieke hart van Wenen, waaronder ook een honderdvijftigkoppige Belgische delegatie. Deze jongeren van diverse studenten- en politieke bewegingen, maakte aan de Oostenrijkse regering haar visie duidelijk over racisme en fascisme.

De Joods-Belgische studentenoverkoepeling had het initiatief genomen om zoveel mogelijk studentenbewegingen naar de manifestatie van zaterdag te krijgen. Om dit te financieren had zij middelen gekregen van de federale overheid, de Franstalige Gemeenschap en het Waalse Gewest. Naast politieke bewegingen — zoals de Jong Socialisten, de Agalev- en Ecolo-jongeren, de Marxistisch-Leninistische Beweging — waren bijna alle studentenkoepels uitgenodigd, onder andere de Fédération des Etudiants Francophones, de studentenkoepels van de UCL, Luik en Bergen, de Vereniging van Vlaamse Studenten, de Gentse Studentenraad, het Gentse studentenweekblad Schamper, de Leuvense Sociale Raad en het Leuvense studentenweekblad Veto.

Aan de ULB in Brussel hadden de verschillende groepen zich verzameld. Na een korte perstoespraak van de organisatoren vertrokken twee bussen naar de manifestatie. De veertien uur durende rit vormde een goede gelegenheid voor de studentenbewegingen om onderweg met elkaar in contact te komen en ervaringen uit te wisselen. Het komt niet zoveel voor dat Vlaamse en Waalse studenten samen 'ten strijde' trekken voor een zelfde doel.

Wanneer de Belgen arriveerden, liet de anders zo serene Oostenrijkse hoofdstad her en der vermoeden dat er iets op til was. Aan sommige huizen hingen grote spandoeken met leuzen als "Widerstand" (verzet) of "Wir werden nie schweigen, nie" (We zullen nooit zwijgen, nooit). De dag voordien hadden tienduizend scholieren door de Weense straten gestapt tegen een zwartblauwe regering (zwart voor de conservatieven, blauw voor het FPÖ).

## Kat

In een gebouw van de Weense universiteit wachtten Oostenrijkse studenten hun Belgische kollega's op. De Joodse studentenbeweging had ervoor gezorgd dat vertegenwoordigers van de studentenbewegingen de manifestatie kwamen toelichten en vragen beantwoorden over de politieke situatie in het land. De Oostenrijkse studentenbeweging, de StudentenUnion, is opgebouwd uit de jongerenfrakties van de politieke partijen en vakbonden. Maar de studenten van de kristelijke conservatieve partij (ÖVP), de partij van premier Schüssel, hebben bij de studentenverkiezingen veertig procent van de stemmen behaald. Aangezien deze studenten zich niet wilden engageren in deze mobilisatie, is de StudentenUnion zelf officieel niet betrokken in de organisatie, de studenten van de socialistische, groene en democratisch-liberale partij wel. Deze studentenbewegingen vermoeden dat de meerderheid van de studenten achter de manifestatie staat, maar weten niet of een meerderheid er voorstander van zou kunnen zijn om de regering eerst te laten proberen en dus de kat uit de boom te kijken.

Nochtans, voor Jan Krims, voorzitter van de socialistische jongerenbeweging, is de betoging een uniek politiek fenomeen in Oostenrijk. Dit land heeft namelijk geen traditie van stakingen of straatmanifestaties.

Krims: "Nog nooit heeft Wenen op korte termijn zoveel betogingen achter de rug. In november kwamen al honderdduizend mensen op straat; twee dagen voordat de regering officieel in functie trad, was er vijftienduizend man op de been, sindsdien wordt er dagelijks gedemonstreerd. Dat er zoveel mensen protesteren op straat, is goed voor de 'psyche' van de studentenbewegingen. Mede door de reacties vanuit het buitenland, is men in Oostenrijk eindelijk eens over politiek beginnen babbelen, in kafees, in de aula's, op kantoor."

De Belgische studenten kregen de gelegenheid om vragen te stellen. Vooral hoe de Oostenrijkse jongeren het sukses van Jörg Haider verklaren, benieuwde hen.

De meningen daarover waren nochtans unaniem: de traditionele partijen dragen een bijzonder grote verantwoordelijkheid. Jan Krims gaf meteen een zelfkritiek op zijn eigen partij, de SPÖ: "Ook de sociaal democraten hebben racistisch getinte wetten rond het asielbeleid in de praktijk omgezet. Het bewijs dat racisme en rechtse ideeën ook bij de socialisten zijn binnen-

Na de bezinning, een paar boterhammen en een korte briefing volgde de actie. In een sjeke winkelstraat hadden de verschillende nationale delegaties afgesproken. "De Belgische jeugd steunt de democraten in Oostenrijk" stond te lezen op het spandoek van de Belgen. In tegenstelling tot de bonte mengeling van de Belgische delegatie was de kleur van de andere groepen overwegend rood met hier en daar een groene vlag. "Avanti popolo, baniera rossa, al la riscossa!" Toen honderden Italianen met rode vlaggenwimpels de boulevard op marcheerden, leek het even op een scene uit *Il novecento* van Bernardo Bertolucci. Toen zich daarbij nog socialistische, kommunistische en anarchistische jongerengroepen uit onder andere Spanje, Engeland, Duitsland, Chili, Ierland en Frankrijk bij aansloten, was de toon helemaal gezet en kon de optocht beginnen rond drie uur 's middags.

De Oostenrijkse en internationale bewegingen smolten samen tot één gigantische stroom betogers. De ordetroepen hielden zich gedeisd, de Oostenrijkse regering kan negatieve reclame door repressie momenteel missen als kiespijn. De Belgen waren te midden van de grote massa zeer luidruchtig. Doorheen de megafoons moest Haider het afwisselend in het Frans en het Nederlands ontgelden. Daarnaast deelde deze delegatie

onderweg sjokoladeren van een bekend merk uit aan voorbijgangers. Daarmee gingen de Belgische jongeren in tegen Oostenrijkse plannen om de invoer van België's trots te boycotten.

## Mensenzee

Eindpunt was het Oostenrijkse parlementsgebouw, dat volledig door een mensenzee werd omgeven. Er werden liederen gezongen en teksten voorgelezen. Ook een eindje verderop, aan het rektorat van de Weense universiteit, werd door de studenten even stilgehouden om van de academische overheid te eisen dat ze haar maatschappelijke verantwoordelijkheid zou opnemen.

Op de Heldenplatz, waar in 1938 Adolf Hitler een redevoering hield over de aansluiting van Oostenrijk bij Duitsland (de zogenaamde 'Anschluss'), werd na de manifestatie nog een toespraak verzorgd door de algemene organisator van het gebeuren, de SOS Mitmensch. Terwijl in 1938 honderdduizend mensen jubelden voor een versmelting met het Derde Rijk, spijkerden nu tweehonderdduizend betogers het racisme en fascisme aan de wand. Voor SOS Mitmensch is een consensus met een partij als het FPÖ volledig uit den boze. "Diegenen die er toch een consensus mee afsluiten, gooien de mensenrechten te grabbel," zei de woordvoerder in een emotioneel betog.

Heel deze dag liet op de Belgische studenten een diepe indruk na. Dat er op een dergelijke schaal mensen kunnen gemobiliseerd worden om te protesteren tegen de groei van ekstrem-rechts, kan het defaultisme en 'het bij de pakken blijven zitten' van vele democraten misschien wegnemen.

Bart De Schrijver  
Diederik Vandendriessche



Met de scherpe veroordelingen vanuit de andere Europese lidstaten had de woordvoerder van de kommunistische jongeren problemen: "De kritiek komt van landen die allemaal het Schengenverdrag hebben ondertekend en instaan voor de uitvoering ervan. Dit verdrag kriminaliseert vluchtelingen en heeft tot doel zoveel mogelijk mensen uit Europa te verdrijven." Daarnaast merkte de kommuniste op dat Haider een symptoom is, en niet de oorzaak van racisme in de Oostenrijkse samenleving. Zij wees op de groeiende welvaarts kloof in het rijke land. De manifestaties moesten er niet alleen op gericht zijn om racisme aan te klagen, maar ook om sociale rechtvaardigheid te eisen, aldus de kommunistische jongeren.

## Kritiek

Dat er binnen sommige Europese landen aan gedacht wordt om Oostenrijk te isoleren en zelfs economisch te boycotten, werd door alle aanwezige studentenvertegenwoordigers afgekeurd. Volgens de woordvoerder van de liberale jongeren zou dit een solidariteit met Haider tweevoud brengen bij de bevolking en dus een tegenovergesteld effect ressorieren.

gedrongen." Stefan, de woordvoerder van de liberalen formuleerde het nog scherper: "We vechten hier niet alleen tegen de FPÖ, maar ook tegen de ÖVP, een partij die de ideologie van racisme en onverdraagzaamheid op vele vlakken heeft overgenomen."

**"We vechten hier niet alleen tegen de FPÖ, maar ook tegen de ÖVP, een partij die de ideologie van racisme en onverdraagzaamheid op vele vlakken heeft overgenomen."**

Het fenomeen 'Haider' is volgens de jongeren spijtig genoeg ook een uiting van een ongenoegen over het traditionele politieke establishment. De sociaal- en kristendemocraten vormden decennia lang een ondoordringbaar blok, alle andere partijen uitsluitend, die onderling alle politieke en administratieve postjes verdeelden.

# «Deze massabetoging is niet het eindpunt, maar juist het begin»

**In Wenen is er sinds het aantreden van de blauwzwarte coalitie van conservatieven en extreem-rechts nog geen dag voorbijgegaan zonder straatprotesten. Afgelopen zaterdag werd een (voorlopig) hoogtepunt bereikt met de opkomst van maar liefst 200.000 mensen. Ook de plaatselijke studentenorganisaties laten zich in de strijd tegen extreem-rechts niet onbetuigd. Vlak voor de massale zaterdagbetoging — toen het bloed begon te koken en de zenuwen gespannen werden — lichten Jan Krims (socialistisch studentenleider) en Markus Stifter (studentenvertegenwoordiger van het vakbondsfront) in een gesprek met Veto hun actieplannen nader toe.**

**Jan Krims:** «De Oostenrijkse studentenbeweging is in tegenstelling tot de meeste andere Europese studentenbewegingen politiek georganiseerd. Om de twee jaar vinden er dan ook verkiezingen plaats die eigenlijk te vergelijken zijn met parlementsverkiezingen. Door deze politieke structuren heeft onze studentenbeweging ook zeer veel rechten en is ze wettelijk zeer sterk uitgebouwd. Gedurende de laatste vijftig jaar hebben de conservatieven echter de meerderheid gehad in de officiële studentenkoepel. Op dit moment bezitten zij zelfs veertig procent van de zetels in de studentenkoepel. En aangezien hun moederpartij, de ÖVP, de coalitie vormt met de FPÖ van Jörg Haider, weigeren de conservatieve studenten om deel te nemen aan de protestacties tegen Haider.»

## Studielening

**Veto:** Hebben de politieke studentenverenigingen ook macht binnen hun eigen partijen?  
**Markus Stifter:** «De meeste studentenorganisaties hebben één of meerdere zetels in belangrijke partijorganen. Vooral bij de groenen kunnen de studenten invloed uitoefenen. Door deze aanwezigheid zijn de studenten soms in staat om op het politieke beleid te wegen. Dat betekent bijvoorbeeld dat de ÖVP-studenten er in hun moederpartij voor zouden kunnen pleiten dat bepaalde sociale maatregelen van Haider niet doorgevoerd worden.»  
**Veto:** Is het voor de protestacties geen nadeel dat bijna de helft van de studentenbeweging niet deelneemt?  
**Krims:** «Dat is inderdaad een vervelend probleem want de officiële studentenbeweging heeft zeer veel financiële en organisatorische middelen. Omdat een aantal studentenvertegenwoordigers niet wil mee-

werken aan de betogingen blijven nu enkele mogelijke kanalen waarlangs het protest georganiseerd kan worden onbenut. De andere studentenpartijen hebben het belang en de noodzaak van samenwerking ingezien zodat de partijgrenzen voor de organisatie van de betogingen doorbroken worden.»

**Veto:** Had men niet meer studenten kunnen mobiliseren indien de studentenbeweging niet politiek georganiseerd was?

**Stifter:** «Misschien wel. Nu kunnen we in ieder geval geen invloed uitoefenen op de conservatieve studenten omdat zij al onze argumenten als partijpolitiek beschouwen. Onze studentenbeweging heeft echter ook leden en medewerkers die geen partijkleur hebben en die als onafhankelijke zetelen. Ik ben bijvoorbeeld als lid van een vakbond ook niet rechtstreeks verbonden aan een partij. Bovendien zitten er ook bij de socialistische studentenvereniging mensen die niets met de socialistische partij te maken willen hebben. Uiteindelijk denk ik niet dat de politieke structuren verantwoordelijk zijn voor het feit dat een deel van de studenten niet mee betoegt. Het heeft vaak ook met persoonlijke conflicten te maken.»

**Veto:** Gaat het conservatieve deel van de studentenbeweging dan akkoord met de coalitie van de ÖVP en Haider's FPÖ?

**Krims:** «Niet officieel, zij uiten ook wel wat kritiek, bijvoorbeeld op de onderwijsideeën van Haider. Haider wil de studiebeurzen vervangen door studieleningen en daartegen hebben zij ook wel bezwaren. Maar zij wenschen zich niet in te schakelen in een protest dat zich tegen het volledige regeringsprogramma richt.»

**Veto:** Wat is de algemene stemming op de universiteiten?

**Krims:** «De stemming is duidelijk anders dan vroeger. Vroeger werden belangrijke thema's vaak niet als politieke vraagstuk-

ken behandeld. Daarom waren er ook maar weinig betogingen en weinig stakingen. De meeste studenten interesseerden zich noch voor de studentenpolitiek, noch voor de algemene politiek. Nu zijn er veel meer discussies aan de universiteiten en wordt de politieke actualiteit veel kritischer bekom-

**Veto:** De FPÖ is eigenlijk van oudsher de liberale partij in Oostenrijk. Hoe komt het dat zij opgeschoven is van een liberaal-rechte houding naar extreem-rechts?

**Stifter:** «Onder invloed van Haider is de partij de populistische toer opgegaan. Zij heeft ingezien dat men op die manier veel kiezers kan lokken. Zij hebben eigenlijk geen duidelijke politieke visie en hoeven zich dan ook niet te verantwoorden als zij morgen iets anders zeggen dan vandaag. De partij wordt gesteund door rijke industriëlen die de sociale voorzieningen zo snel mogelijk willen zien verdwijnen. Op dit vlak kan men misschien wel een historische vergelijking maken: ook in Hitler's Derde Rijk werden de sociale voorzieningen afgebouwd ten voordele van de uitbouw van het grootkapitaal.»

**Veto:** Vroeger werd er door de studenten en door de Oostenrijkers in het algemeen veel minder betoegd. Zorgen de huidige protestacties ook voor een grotere participatie van de Oostenrijkers in politieke organisaties?

**Stifter:** «Als ik naar mijn eigen omgeving kijk, dan merk ik dat mensen die mee de straat opgaan interesse hebben om zich aan te sluiten bij een studentenorganisatie of bij een vakbond. Dat verleidt mij er ook toe om te denken dat de massabetoging van zaterdag geen eind- of hoogtepunt van de voorbije acties is, maar juist nog maar een begin. De demonstraties worden momenteel grotendeels gedragen door mensen die geen enkele politieke binding hebben en dat is op dit ogenblik een voordeel. De vakbonden zijn immers reeds sinds geruime tijd een deel van het systeem. Dit is een historische kans voor de vakbonden om na te denken over een herpositionering en over het inslaan van een nieuwe richting.»

**Stifter:** «Als ik naar mijn eigen omgeving kijk, dan merk ik dat mensen die mee de straat opgaan interesse hebben om zich aan te sluiten bij een studentenorganisatie of bij een vakbond. Dat verleidt mij er ook toe om te denken dat de massabetoging van zaterdag geen eind- of hoogtepunt van de voorbije acties is, maar juist nog maar een begin. De demonstraties worden momenteel grotendeels gedragen door mensen die geen enkele politieke binding hebben en dat is op dit ogenblik een voordeel. De vakbonden zijn immers reeds sinds geruime tijd een deel van het systeem. Dit is een historische kans voor de vakbonden om na te denken over een herpositionering en over het inslaan van een nieuwe richting.»



Fokke en Sukke hebben het allemaal al eens gezien

mentarieerd. Ik ben ervan overtuigd dat een meerderheid van de studenten achter het protest staat, maar ik denk dan weer niet dat tachtig procent van de studenten de acties steunt. Wat de professoren betreft, zeker in alle geesteswetenschappelijke fakulteiten worden de acties van de studenten volmondig gesteund. En hoewel in de andere fakulteiten af en toe een conservatieve mening te horen is, is men ook daar ronduit anti-Haider. Bovendien hebben alle rektoren samen een verklaring afgelegd waarin ze meedelen dat de academische samenwerking met het buitenland sinds kort zeer problematisch verloopt en dat zonder enige twijfel de schuld is van de nieuwe regering.»

## Grootkapitaal

**Veto:** Heeft de FPÖ een onderwijsprogramma?

**Stifter:** «Wel, eigenlijk niet. Zij hebben nog geen enkele onderbouwde visie op onderwijs gegeven. Alles wat zij over onderwijs vertellen, is zeer oppervlakkig. Wat Haider zeker wil, is de invoering van studieleningen en een grotere koppeling van het onderwijs aan de industrie. Daarnaast wil hij ook alle bestaande initiatieven rond internationale studentenuitwisseling afbouwen.»

**Veto:** Bestaat er ook een studentenorganisatie van de FPÖ?

**Krims:** «Zij hebben ook een studentenorganisatie, maar die speelt in de studentenkoepel maar een zeer kleine rol. Bovendien wordt er nationaal een soort cordon sanitaire gehanteerd tegenover deze studentenvereniging. Zelfs de conservatieve studenten weigeren met de FPÖ-studenten samen te werken, omdat die enkel een destructieve houding tentoonspreiden.»

«De meeste studenten interesseerden zich noch voor de studentenpolitiek, noch voor de algemene politiek. Nu zijn er veel meer discussies»

**Krims:** «Daarom is het ook belangrijk dat de demonstraties langer duren dan vandaag. De Oostenrijkse samenleving, die op politiek gebied op sterven na dood was, krijgt door de protestacties nieuwe politieke impulsen. Mensen praten opnieuw over de politiek, zij denken weer na over politiek. Dat is een van de grootste resultaten die we kunnen bereiken. Dat maakt de acties ook op lange termijn zinvol.»

Diederik Vandendriessche  
Bart De Schrijver

## Promotieweek van Portulaca

De Lokogeleiding Portulaca die zich vooral bezighoudt met de internationale studentenwerking organiseert vanaf 22 februari tot en met 26 februari een promotieweek. Iedereen is welkom.

Deze dulle week begint op dinsdag 22 februari op de Oude Markt, meer bepaald in kafee Gecko's, waar een gratis drankje wacht op ieder die een pamfletje bij heeft van de promotieweek. Mensen die graag de benen eens uitslaan kunnen de avond daarop gaan disko-schaatsen voor honderdvijftig frank op het Fochplein vanaf tien na negen. Wie op donderdag nog niet te stijf is of last heeft van gebroken of gekneusde beenderen kan gaan fuiven in de Albatros. De inkom bedraagt tachtig frank.

Na twee fysiek vermoeiende dagen mogen lijf en leden een beetje uitrusten en mag het verstand op vrijdag in actie treden. Er wordt dan namelijk een kwis georganiseerd in MSI 02.18, het is echter wel vereist om een groep te hebben van minimum vier personen en je moet je op voorhand inschrijven tegen tweehonderd frank per groep. Genoeg deelnemers vinden zal echter wel geen probleem zijn aangezien de hoofdprijzen een vat beer en een opblaasbare cactus zijn, en wie wil nu geen opblaasbare cactus. Tenslotte wordt deze promotieweek op zaterdagavond om negen uur afgesloten met karaoke in Conway's waar je de hele wereld er van kan overtuigen dat je echt geen fluit kunt zingen.

(kd)

## "En wanneer gaat dat over?"

**W**alter Rombouts werkt als klinisch psycholoog op het Universitair Ziekenhuis St-Pieter rond verliesverwerking en is daarnaast ook actief bezig voor de Federatie Palliatieve Zorgen. De dienst houdt zich vooral bezig met verlies in al zijn vormen (van job, partner, kind). Het is de taak van het team om deze mensen over hun trauma heen te helpen.

**Veto:** Hoe verloopt een proces van traumaverwerking?

**Walter Rombouts:** «Ieder verwerkt een trauma natuurlijk op zijn eigen manier. Toch blijkt uit onderzoek dat er drie algemene basispatronen bestaan. Ten eerste zijn er mensen die evolueren van veel verdriet naar weinig. Je kan hen wel helpen door therapie, maar de begeleiding is vooral algemeen. Zij hebben ondersteuning nodig en moeten hun emoties kunnen ventileren. Deze mensen kunnen nog slechts wenen en ze vragen zich af wat er met hen aan de hand is. Hulpverlening bestaat er in dit geval in te zeggen dat het een normaal reactiepatroon is. Als ze mij dan vragen "En wanneer gaat dat over?", moet ik zeggen "Ik weet het niet.". Maar de wetenschap dat wat zij doormaken normaal is en oit zal overgaan, biedt een houvast en is op zich al driekwart van de genezing.»

«Het tweede basispatroon is "het leven is nooit meer als voorheen". Dit kan onder andere een verklaring zijn voor het fenomeen van het bejaarde koppel waarvan de één sterft en de ander drie maanden later ook overlijdt. Of denk aan de reactie van een moeder bij de vroegtijdige dood van een kind. Het laatste basispatroon is wat men in Nederland de 'effectieve vermijders' noemt. Deze mensen gebruiken vermindering als copingmechanisme. Coping is een manier van omgaan met de dingen, een psychische overlevingsstrategie. Vanuit het oogpunt van het individu lijkt vermindering een effectief mechanisme te zijn om het leven aan te kunnen. Vaak is het de omgeving van zo iemand die dat gedrag aanklaagt. Bijvoorbeeld: "mijn man werkt sinds het overlijden van ons kindje nog harder dan normaal". Vermijden wordt problematisch als de partner een andere manier van verwerking heeft en er juist veel over wil praten. Het gebeurt vaak dat er relationele problemen ontstaan door een verschillende manier van verliesverwerking.»

### Vooruitgang

**Veto:** Betreft u partner en naaste omgeving ook in de therapie?

**Rombouts:** «Wij werken hier in principe vanuit het perspectief van de patiënt. De maatschappelijk werker ziet de partner ook, tenminste als de patiënt het daarmee eens is. Het voordeel daarvan is dat partner het perspectief van de patiënt beter kan gaan begrijpen en vertrouwen krijgt in het herstel.»

**Veto:** Is er een kader waarmee artsen onmiddellijk opvang bieden aan verwanten van een overledene?

**Rombouts:** «Ik heb daar nu niet direct mee te maken, want ik werk via doorverwijzing. Op dat vlak hebben we een geweldige vooruitgang geboekt de laatste tien jaar. Ik wil niet pochen, maar dit ziekenhuis heeft een behoorlijke kwaliteit. Dat houdt niet in dat er geen fouten gemaakt worden, maar beleidsmatig wordt er beter over nagedacht. We gaan adekwater om met fouten, toch worden mensen niet gelukkig. Je zal altijd mensen hebben die agressief reageren, maar dit is een normale reactie op frustratie. Vergelijk het hiermee: hoe vriendelijk je studenten ook buist, één vrede reageert agressief.»

**Veto:** Moet er in de opleidingen geneeskunde en psychologie iets gewijzigd worden opdat men traumaproblemen beter zou kunnen opvangen?

**Rombouts:** «Ik denk dat een opleiding altijd kan verbeteren, maar dat ook hier in de loop van de jaren ernstige inspanningen geleverd zijn. Psychologie is pas nu zover dat ze een nuttige inbreng kan doen in deze problematiek. Het onderzoek rond communicatie tussen arts en patiënt is nog maar twintig jaar oud. Toen ik les gaf voor de Federatie Palliatieve Zorgen merkte ik dat er bij artsen een grote wil tot leren en zelfkritiek aanwezig is.»

**Veto:** In dit werk heb je theoretisch perspectief nodig naast een empathische houding, die moeilijk valt aan te leren. Hoe ziet u de verhouding hier-tussen?

**Rombouts:** «We spreken hier over drie dingen: kennis, vaardigheden en een attitude. De universiteit is uiteraard sterk kennisgericht, is gedeeltelijk vaardigheidsgericht en is niet prioritair attitudegericht. Ze is wel attitudegericht in het aanleren van een onderzoeksmatige manier van denken. Maar in dit soort patiëntenzorg heb je ook een fundamentele attitude nodig: wil je emotioneel investeren in een specifiek persoon? Zover ik er een zicht op heb, wordt dit deel niet goed aangepakt. Daarom is het mogelijk dat een student psychologie na vijf jaar afstudeert, maar het na enkele dagen werk in een kliniek opgeeft.»

### Emotie

**Veto:** Kan je iemand pas helpen met een verlies, wanneer je daar zelf mee in het reine bent?

**Rombouts:** «Dat hangt samen met levenservaring. Ik kan op jonge leeftijd in een therapie-opleiding inzien hoe ikzelf heb leren omgaan met verlies. Door op latere leeftijd zelf de stap te zetten van iets los te laten en door kinderen te hebben die ik moet loslaten, leer ik ook heel veel over verlies. Dat maakt dat ik vanuit mijn vader-zijn soms kan zeggen: "ik versta wat je zegt en wat je zo moeilijk vindt.". Maar velen die in dit soort beroep terecht komen, zijn weinig opgeleid voor de emotionele impact van dit werk. Het gevolg is dat die mensen zichzelf in hun werk gaan verliezen en depressief worden, of effectieve vermijders worden en doen of de problemen niet meer bestaan.»

**Veto:** Het specifieke werk dat u doet is dan ook zeer emotioneel belastend en stresserend. Hoe gaat u hier dagelijks mee om?

**Rombouts:** «Je moet vooral een goed team hebben, je moet een goed huishouden hebben en, in mijn geval, geregeld aan sport doen. Vroeger was dat voetbal, maar nu is dat mountainbiken geworden. Je moet letten op je zelfzorg, jezelf tijd en gezellige dingen gunnen en je kunnen afgrenzen. Je moet het thuis ook goed hebben, zodat als je het eens moeilijk hebt, dat niet voor extra spanning zorgt. Aan de andere kant kan je thuis je verhaal eens kwijt, zonder in detail te gaan. Hier op de dienst is het team echter je permanente waterfilter, zodat je niet alles naar huis moet nemen. Het team dat hier werkt is echt goud waard. Want ik ben er mij van bewust dat er teams zijn waar men mekaar veel bekriftseert, en dat

op momenten dat je steun nodig hebt. Je moet dan je problemen allemaal zelf dragen. De waarde van zo'n goed functionerend team wordt in de opleidingen nog zwaar onderschat.»

### Verbetenheid

**Veto:** Het eutanasië-debat woedt hevig. U bent zelf in het veld met deze problematiek bezig via palliatieve zorgen. Wat is uw visie op de wijze waarop momenteel over deze problematiek wordt gediscussieerd?

**Rombouts:** «Het is goed dat men daar ernstig mee bezig is. Je kan beter woorden en kaders geven aan de dingen, hoe moeilijk ze ook zijn. Dat leren we ook uit de therapie: als je geen woorden geeft aan de dingen, dan worden het mites. Ze worden overdreven en met angst beladen. In het debat zijn er toch twee aspecten die ik mis. Ten eerste wordt het belang van de communicatie onderschat. Negenennegentig procent van de eutanasiëvragen "ik wil dood gaan" blijken geen eutanasiëvragen te zijn in de betekenis van "ik wil dat gij mij dood maakt". Deze mensen om te sterven berusten op de gedachte dat men niets meer waard is, op de interpretatie van de patiënt van wat er gebeurt. Het vergt een communicatieve vaardigheid om te begrijpen wat de patiënt juist bedoelt. In het streven naar een wetgeving rond eutanasië mis ik de verbetenheid om hiervoor een communicatief kader te scheppen.»

«Ten tweede vind ik de relationele dimensie onderbelicht. Dat maakt mij ongerust. Er niet meer zijn is van een ongeloflijke betekenis. Zo merkte ik bij mijn buurman wiens vrouw al twee jaar dement was een groot verschil op de dag dat zijn vrouw

kingsmechanisme. Veel psychologen, beïnvloed door de humanistische psychologie, stellen dat je iets moet uitspreken opdat je het kan verwerken. Maar een ritueel uitvoeren heeft dezelfde verwerkingskracht.

## Negenennegentig procent van de eutanasiëvragen "ik wil dood gaan" blijken geen eutanasiëvragen te zijn in de betekenis van "ik wil dat gij mij dood maakt"

«Ondanks die individuele rituelen zijn we de kollektieve functie van het ritueel kwijt. Maar dat kollektief beleven komt in andere vormen terug, zo werd vorige week een fakkeltocht gehouden naar de plaats waar een kind was doodgeregden in Haasrode. Wat die rituelen vroeger ook hadden, was een communicatieve functie. Zwart dragen gaf aan mensen de boodschap dat je in rouw was. Nu is zwart een modekleur geworden, niemand ziet dat nog of spreekt je erover aan.»

**Veto:** U zal zelf misschien ook ooit met uw eigen doodstrijd gekonfronteerd worden. Heeft u zich via uw werk daar al een idee rond gevormd? Zal u dat gelatener doormaken dan de meeste mensen?

**Rombouts:** «Ik heb geleerd om daar geen voorspellingen rond te doen. Het enige dat ik kan zeggen is dat dit werk mij uitdaagt



(foto Rolf Op de Beeck)

stierf, ook al had hij allang geen echt contact meer met haar. Waar is de bezorgdheid voor de nabestaanden? Er wordt een discussie gevoerd vanuit een zelfbeschikkingsrecht. Ik heb de beschikking over mezelf maar ik heb niet de beschikking dat ik gegarandeerd weet hoe de ander met mijn overlijden zal omgaan.»

### Fakkeltocht

**Veto:** Vroeger was er een erkend rouwproces in de maatschappij, zoals bijvoorbeeld een jaar in rouw gekleed gaan. Dat is zo goed als verdwenen. Hoe ervaart u die evolutie?

**Rombouts:** «Dat is een ontzettend verlies. Maar ik denk dat mensen de individuele rituelen hebben herontdekt. Van der Hart heeft veel geschreven over de kracht van rituelen op het individuele nivo als verwer-

om over heel veel dingen en keuzes in mijn leven na te denken. Ik leef veel bewuster dankzij dit werk, of dat ik het anders ga doen is een andere vraag. Het overvalt mij wel eens als ik aan het fietsen ben en naar een landschap kijk dat ik denk, dat is nu mooi! Ik probeer elke dag wel eens de vraag te stellen: "Wat als ik morgen doodga: heb ik een leven achter de rug waar ik tevreden over ben?"»

Geertrui Heyvaert  
Yves Dejaeghere  
Kathleen Rasquin

# Pinocchio's voor vier dekanen

**V**orige maandag, vlak voor de Akademische Raad, kregen de dekanen Van Istendael (Rechten), Vanden Abeele (Economie), Lammertyn (Sociale Wetenschappen) en Evenepoel (Letteren), een Pinocchio uitgereikt. Een Pinocchio is de 'trofee' voor een huichelachtig of slecht beleid. De vier dekanen kregen deze trofee omdat hun fakulteiten een aantal voortgezette academische opleidingen (VAO's) tegen sterk verhoogde inschrijvingsgelden aanbieden.

Loko, de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie, is sterk gekant tegen verhoogde inschrijvingsgelden omdat deze ingaan tegen de democratisering van het onderwijs. Een laag inschrijvingsgeld werkt drempelverlagend en bevordert de participatie aan het hoger onderwijs. Toch zijn er een zestal VAO's waarvoor een verhoogd inschrijvingsgeld wordt gevraagd. De bedragen lopen al gauw in de honderdduizenden. Als je je bijvoorbeeld wil inschrijven voor Masters of Laws, kost je dit een 204.000 frank.

De enige tegemoetkoming is het systeem van de *tuition waivers*, dat inhoudt dat sommigen op basis van sociale overwegingen toch recht hebben op verminderde inschrijvingsgelden. Voor Loko volstaat dit niet. De *tuition waivers* zijn niet transparant genoeg en staan open voor willekeur. De democratisering van het onderwijs zal niet op deze manier worden bereikt.

Hoewel Loko verhoogde inschrijvingsgelden nog steeds liever kwijt dan rijk is, stelde het een aantal categorieën voor die automatisch recht zouden hebben op reductie: studenten die uit de basisopleiding of andere VAO's komen, werkenden tot drie jaar na het behalen van hun diploma, werknemers uit non-profitsectoren, volledig

werzoekenden die reeds één maand dat statuut hebben (om te vermijden dat een bedrijf zijn werknemer afdankt voor de duur van de opleiding) en een uitzonderingscategorie die overeenkomt met de *tuition waivers*.

Met het invoeren van deze categorieën zouden de hoge inschrijvingsgelden beperkt kunnen worden terwijl de KU Leuven toch haar doelstellingen kan realiseren. De universiteit beweert namelijk dat buitenlanders die VAO's niet ernstig zouden nemen als de inschrijvingsgelden niet erg hoog liggen. Het voorstel werd echter op de Akademische Raad van dertien december afgewezen. De meningen van de dekanen waren verdeeld en het viel op dat vooral de dekanen van de fakulteiten waar dure VAO's ingericht worden, het voorstel blokkeerden.

Ook op een rondvraag van Veto (in nummer zestien) kwam die verdeeldheid tot uiting. En weer waren het dezelfde dekanen die niet gewonnen waren voor het verlagen van de inschrijvingsgelden. Het werd dus hoog tijd dat de studenten op een aanschouwelijke manier hun ongenoegen uitten. Hopelijk brengen de Pinocchio's de dekanen in kwestie op beter gedachten.

Peter Mangelschots



(foto Joost Helten)

## Studiekeuzebegeleiding van secundair naar hoger onderwijs

# Leren oriënteren

**D**e krokusvakantie is in aantocht, en samen met die krokusvakantie duiken ook de infodagen weer op. Wie op zo'n zaterdag in Leuven blijft, zal zich gekonfronteerd weten met hordes zoekende zesdejaars, of — om het wat geleerder uit te drukken — abiturienten, gewapend met een grote rugzak, een verwachtingsvolle blik en in de meeste gevallen ook een stadsplan, jawel. Maar aan de uitstap naar het grote Leuven ging meestal al een heel oriënteringsproces vooraf. De Leuvense studentenbeweging pleit voor oriëntering van scholieren, want nog al te dikwijls weten mensen niet goed waar ze aan beginnen met alle gevolgen van demotivatie en slechte prestaties vandien. Maar oriëntering moet wel vrijblijvend blijven en mag niet verworden tot toelatingsexamens.

Vele scholieren ervaren de infodagen als het moment van de waarheid: nu zullen ze te weten komen of de studierichting van hun voorkeur hen echt wel op het lijf geschreven is. Ze krijgen de kans om een aantal richtingen van dichterbij te bekijken en zo na te gaan of die aan hun verwachtingen voldoen. Het bezoeken van een infodag kan een doorslaggevende factor zijn bij het maken van een keuze.

Hoe dat studiekeuzeproces verlopen is, verschilt van scholier tot scholier en hangt af van het scenario waarvoor hun scholen kozen. Studiekeuzebegeleiding is tegenwoordig expliciet opgenomen in de eindtermen, opdat elke school er de nodige aandacht aan besteedt. De scholen kunnen daarvoor beroep doen op hulpmiddelen, aangeboden door de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB, de vroegere PMS-centra) of het hoger onderwijs zelf. Er zijn natuurlijk ook scholen die zelf materiaal ontwikkelen om de studiekeuze te begeleiden.

Een vergelijking van de beschikbare informatiebundels toont aan dat steeds dezelfde drie thema's aan bod komen: interesse, capaciteiten en motivatie. Aan de hand van kleine opdrachten en vragen probeert men de scholieren zelf een antwoord te laten formuleren op de volgende drie vragen: Wat wil ik studeren? Wat kan ik aan? Wat heb ik ervoor over? Sommige scholen vullen deze informatie aan met de resultaten van de traditionele interesse-

intelligentietesten. Deze zijn echter niet meer zo alomtegenwoordig als vroeger; de tendens is dat deze testen enkel afgenomen worden op vraag van de scholier. Dat kan nodig blijken wanneer die onzeker blijft over zijn capaciteiten, of wanneer die het moeilijk vindt zijn interesses te definiëren.

### Bruï

In de loop van het studiekeuzeproces komt er in de meeste gevallen ook feedback van experts: leerkrachten, CLB-begeleiders en eventueel nog anderen. De mate van betrokkenheid van deze mensen varieert weer van school tot school. In het ideale geval buigen ze zich over de keuze van elke individuele scholier en formuleren ze een advies, op basis van het studiekeuzeproces en hun eigen ervaringen met die scholier. Eventueel volgt daarop een bespreking, zeker wanneer het advies afwijkt van wat de scholier zelf zou willen gaan doen.

Ondanks de vele goede zorgen en de geleverde inspanningen blijkt maar al te vaak dat scholieren niet in de juiste studierichting terechtgekomen na het secundair onderwijs. Vele studenten geven er tijdens of na hun eerste jaar hoger onderwijs de brui aan, en dit om verschillende redenen. Sommigen komen tot de conclusie dat de door hen gekozen richting niet voldoet aan hun verwachtingen, omdat ze de richting niet zo interessant vonden als ze gedacht

hadden, of omdat ze de werkdruk te laag hadden ingeschat. Blijkbaar is het begeleidingsproces nog steeds niet optimaal.

De vraag is welke mogelijkheden er zijn om mislukkingen in het eerste jaar hoger onderwijs in de mate van het mogelijke te vermijden. In vele landen verbindt men de toelating tot het hoger onderwijs met de resultaten behaald op nationale eindexamens. Denken we maar aan het bakkalaureaat in Frankrijk of de eindexamens in Nederland. Een andere optie is het inrichten van een toelatingsexamen voor men aan bepaalde hogere studies begint.

Loko (Leuvense overkoepelende kringorganisatie) wijst dergelijke maatregelen radikaal af. Het basisprincipe van Loko is de democratisering van het onderwijs, wat voor hen een vrije instroom in het hoger onderwijs impliceert. Zij onderkent het probleem van de verkeerde oriëntering, maar vindt dat er andere oplossingen mogelijk zijn dan bindende toelatingsexamens.

Het standpunt van Loko sluit grotendeels aan bij wat intussen realiteit geworden is. Zij pleit voor grotere duidelijkheid over het aanbod van hoger onderwijs en meer uitleg over het proces van de studiekeuze. Daarbij moet de nadruk liggen op de

verantwoordelijkheid van de scholier zelf: die moet immers zelfstandig beslissen of en wat hij zal studeren. Zoals uit het voorgaande blijkt, wordt nu reeds meer aandacht besteed aan deze punten dan vroeger het geval was.

Toch brengt de Leuvense studentenbeweging ook nieuwe elementen aan. Zij is sterk voorstander van niet-bindende oriënteringsproeven, in twee stappen. Ten eerste stelt zij een algemene oriënteringsproef voor, die afgenomen zou moeten worden bij het begin van het zesde jaar secundair onderwijs. Die moet ervoor zorgen dat een leerling een duidelijke kijk op zijn eigen mogelijkheden krijgt. Het is belangrijk dat een dergelijke test mee gekonstrueerd wordt door het hoger onderwijs. Ook moeten sociale en culturele factoren zoveel mogelijk buiten spel gezet worden.

Ten tweede zou Loko graag een richtingsgeoriënteerde proef op het einde van het zesde jaar secundair onderwijs zien. Zo kan iemand zijn keuze toetsen aan een specifieke test. Natuurlijk moet het mogelijk zijn dat iemand die twijfelt aan meerdere testen deel kan nemen. De resultaten van die testen kunnen dan bijdragen tot het maken van de definitieve keuze. Loko wenst wel te onderstrepen dat de uitslagen van deze testen in geen geval voorwaarde mogen zijn voor de toelating tot het hoger onderwijs. De testen mogen dus niet verworden tot toelatingsexamens.

Chloé Heerman  
Tine Swaenepoel

## Verdwijning van fietsen aan het station

Valentijntjesdag of niet, de aannemer van de stationswerken heeft op 14 februari gevraagd aan de politie van Leuven om een veertigtal fietsen die verkeerd gestald waren op te halen. Mensen die op deze manier hun stalen ros zijn kwijtgeraakt moeten echter nog niet wanhopig. Je kan altijd nog naar de fietsendienst van de politie bellen om te informeren of je fiets daar terechtgekomen is. Zo ja, dan kan je je fiets zonder een boete te betalen, gratis dus, terug meenemen.

Als je je fiets echter niet kan vinden op de fietsendienst, doe dan best aangifte van fietsendiefstal. Dat kan je doen in het station bij de rijkswachtbrigade, bij de politie, bij Velo of bij het Sic. Je kan zelf naar het Sic gaan om de aangifte te doen of je kan ook via Internet deze aangifte doen.

(kd)

Telefoonnummer fietsendienst: 016/21.04.81. Velo: Van Evenstraat 2, onder het gebouw van Alma 2. Sic: Van Evenstraat 2c, in de hal van Alma 2. [http://www.kuleuven.ac.be/dsvstudvoor/sic\\_velo.htm](http://www.kuleuven.ac.be/dsvstudvoor/sic_velo.htm)

# Nieuw statuut bezorgt VVS tweede adem

**B**art Gruyaert is student burgerlijk ingenieur uit Gent en tevens voorzitter van de Vereniging der Vlaamse Studenten (VVS). De vereniging kende veel moeilijkheden in het verleden, maar door een dekreet dat vanaf één januari dit jaar inging, wordt ze erkend als de officiële vertegenwoordiging van de Vlaamse studenten. De organisatie heeft nu de middelen en de mensen om door te groeien en zich waar te maken. De tijden en doelstellingen zijn veranderd. Vandaag houdt ze zich vooral bezig met standpunten te vormen omtrent onderwijs en onderwijsbeleid. In deze materie wil ze het voornaamste centrum van informatie worden.»

**Veto:** Wie zit er allemaal in VVS?

**Bart Gruyaert:** «Om in VVS te zitten moet een school een toetredingsverklaring ondertekenen. De meeste hogescholen en alle universiteiten hebben dat gedaan, op de Katholieke Universiteit Brussel na. De leden krijgen stemmen op de algemene vergadering (AV) naargelang het aantal studenten dat ze vertegenwoordigen.»

**Veto:** Hoe komt VVS tot een standpunt?

**Gruyaert:** «Dat kan op vele verschillende manieren, bijvoorbeeld doordat een onderwerp in de actualiteit komt. Daartoe hoort ook een rapport of beleidsnota van de minister. Andere mogelijkheid is dat iemand een onderwerp voorlegt op de AV. Eén of een aantal vertegenwoordigers samen kunnen een standpunt voorstellen. Er komt dan een sneuveltekst op de AV. Daarover worden dan opmerkingen gemaakt. De tekst wordt op basis daarvan aangepast en uitgewerkt, op een werkgroep of op het sekretariaat. Vervolgens gaat het voorstel terug naar de algemene vergadering. Na discussie beslissen de studentvertegenwoordigers van de verschillende hogescholen en unieffocentres over het uitgewerkte voorstel. Als de algemene vergadering het goedkeurt, is het een VVS-standpunt.»

## Varkenstal

**Veto:** VVS heeft een nieuw statuut: ze is nu de officiële vertegenwoordiging van de studentenbeweging. Welke gevolgen brengt dit met zich mee?

**Gruyaert:** «Het dekreet dateert van vorig jaar juni en ging pas in vanaf één januari. Het heeft ons twee jaar lobbywerk gekost. Nu is niet langer het Vlaams Platform voor Jeugdwerk bevoegd maar wel het Ministerie van Onderwijs, waar we thuishoren. Dat is een eerste gevolg. Het belangrijkste is dat we meer financiële ruimte krijgen. Konkreet betekent dat dat we nu drie stafmedewerkers hebben, wat men in Leuven vrijgesteld noemt. Vroeger waren dat mensen uit het sekundair onderwijs, nu kiezen de studenten zelf wie ze nemen. Axel is bijvoorbeeld iemand met een duidelijke achtergrond bij de studentenwerking. Hij heeft een tijdje in de Leuvense Overkoepelende Kringsorganisatie meegedraaid, en

daarna als vrijwilliger bij VVS. Het is interessanter zulke mensen in de werking op te nemen. Verder hebben we ook een nieuwe lokatie, wat een hele verbetering is in vergelijking met de varkenstal van vroeger.»

**Veto:** Zullen de verschillende studentenkoepels van unieff en hogescholen meer energie steken in VVS nu die belangrijker is?

politiek getinte studentenorganisatie. Sinds een vier, vijftal jaren stappen we daar écht resoluut vanaf. Ik denk dat het in de lijn van de toekomst ligt dat we een studentenvertegenwoordigingsorganisatie blijven, maar niet politiek gebonden. Dat betekent dat we niet gaan teruggaan naar de vroegere tijd waarin dat we een aantal maat-



**Gruyaert:** «Dat is de bedoeling. We hopen ook de informatie naar ons toe te kunnen trekken. Vroeger zat die verspreid over de verschillende studentenraden. Als we het centrum worden van informatie en vertegenwoordiging, zullen de mensen automatisch naar ons toekomen. Omgekeerd moet je die mensen ook wel benaderen. We willen op termijn een aantal faciliteiten creëren, zoals een handleiding en een brochure voor de studentenraden.»

**Veto:** Zitten jullie door je nieuw statuut in een overleg met de Minister van Onderwijs, Marleen Vanderpoorten?

**Gruyaert:** «Elke anderhalve maand worden wij uitgenodigd voor een onderhoud met de minister. Op het eerste gesprek had zij een aantal vragen met ons meegegeven waarop we tegen het volgende onderhoud probeerden te antwoorden.»

## Wapens

**Veto:** In tegenstelling tot voorheen is VVS de laatste jaren enkel met onderwijs bezig. Hoe komt dat?

**Gruyaert:** «Vroeger was VVS eerder een

schappelijk-politieke thema's aansnijden die niets met studentvertegenwoordiging te maken hebben.»

«Die discussie blijft gevoerd worden. In oktober en november heeft de algemene vergadering van VVS besloten dat ze ze zich wel kan bezighouden met maatschappelijke thema's die studentgebonden zijn. Die scheidingslijn moet gevolgd worden. Twee jaar geleden hebben we wel een standpunt ingenomen omtrent de problematiek of studenten kunnen meewerken aan het ontwikkelen van wapens.»

**Veto:** Wat heeft VVS dit jaar verwezenlijkt?

**Gruyaert:** «Dit werkjaar is het moeilijk te

zeggen want minister Vanderpoorten is nog niet echt een beleid aan het voeren. De minister is momenteel dossierkennis aan het opbouwen, maar ze gaat met rasse schreden vooruit. Wel heeft ze in haar beleidsnota bepaalde punten letterlijk van VVS overgenomen, zoals bijvoorbeeld de participatie van de studentenraden. Aanvankelijk stond Vanderpoorten misschien sceptisch tegenover VVS. Toen ze ons vroeg om een standpunt over het hogescholdekreet hebben we dat volledig herschreven. Daar was ze wel van onder de indruk. Het dekreet zal herschreven worden zoals wij dat gevraagd hebben. Eén van de belangrijkste punten, die we daar ingevoerd hebben, is de organisatie van de studentenraden en omtrent welke thema's de studentenraden advies kunnen uitbrengen. Bij Van den Bossche (vroegere Minister van Onderwijs) was de inspraak kwasi nihil. We konden onze standpunten enkel doorrijden door aktievorming.»

**Veto:** Vroeger heeft de minister straffe uitspraken gedaan tegen toelatingsproeven.

**Gruyaert:** «In de oppositie kon ze zich dat makkelijker permitteren. Nu zit ze in de regering en moet ze genuanceerder zijn. Ze is wel nog steeds tegenstander van de toelatingsproef. Dat staat in haar beleidsnota. Ze wil de toelatingsproef bij geneeskunde herbekijken.»

## Achterban

**Veto:** Hebben jullie contacten met je Waalse tegenhanger, de Fédération des Etudiants Francophones (Fef)?

**Gruyaert:** «We gaan hen ontmoeten, in het kader van de samenwerking tussen studenten in de Benelux. Wij zijn ook lid van het European Student Information Bureau (Esib). Je ziet dat de Scandinavische studenten samen met de Finse een blok vormen. Bij ons bestaat zoiets nog niet. Het is ook mijn persoonlijke bedoeling om het Fef op te zoeken.»

**Veto:** Vroeger waren er problemen in VVS omdat de achterban zich onvoldoende vertegenwoordigd voelde. Is dat nu verbeterd?

**Gruyaert:** «Er bestond voorheen de slechte gewoonte dat de raad van beheer te veel initiatieven nam zonder de algemene vergadering te consulteren. Dat is volledig terugschreef. De democratische structuur is nu heel duidelijk. De studentencentra komen samen op de AV, de uitwerking van voorstellen gebeurt vaak door werkgroepen of de raad van beheer, maar voor de uiteindelijke beslissing gebeurt steeds door de AV. Die keten wordt nooit geschonden. De raad van beheer houdt zich vooral bezig met praktische besommeringen, en neemt niet meer in naam van VVS standpunten in.»

Nathalie Van Leuven  
Margo Foubert

## Steeds minder generatiestudenten aan de KU Leuven

Als het aantal studenten dat aan deze universiteit studeert voorlopig nog steeds indrukwekkend is, zal het niet aan de jongste mensen gelegen hebben. Het aantal generatiestudenten is met zestien procent gedaald ten opzichte van vijf jaar geleden.

Precies 26.175 studenten schreven zich in aan de KU Leuven voor het academiejaar 1999-2000. Dat staat in een nota van de Raad voor Studentenvoorzieningen. Die neemt het jaar '94-'95 als uitgangspunt om vergelijkingen te maken. Toen waren er nauwelijks meer studenten. Dat cijfer lijkt dus konstant te blijven.

Twee opmerkingen echter. Het studentenaantal steeg tot in het topjaar '96-'97 waar er meer dan zeventienwintigduizend mensen studeerden aan deze Alma Mater. Vanaf het jaar daarop is het aantal studenten gedaald. Die daling zal zich in de toekomst veel scherper manifesteren.

Hét probleem is de instroom. Als de KU Leuven nog steeds de grootste universiteit is, is dat omdat zij nu teert op de mensen die nog niet afgestudeerd zijn. Het is opvallend hoezeer het aantal generatiestudenten — dat zijn studenten die zich voor de eerste keer inschrijven — verkleint is. In vergelijking met vijf jaar terug zijn er zestien procent minder studenten die beginnen aan de KU Leuven. Maar zelfs als je gewoon dit academiejaar met het vorige vergelijkt stel je vast dat het aantal beginnende studenten vijf procent omlaag duikt.

Waarom wordt daaraan nu zoveel belang gehecht? Tot nader order gebeurt de financiering van de universiteiten nog steeds per kop. Hoe meer studenten een unieff heeft, hoe meer geld ze krijgt van de overheid. Vandaar de zeer scherpe konkurrentie tussen de universiteiten die elk zoveel mogelijk studenten trachten te rekruteren.

(mf)

## Debat vluchtelingen en asielbeleid

Eddy Boutmans, staatssecretaris voor Ontwikkelingsamenwerking (Agalev), Pascal Smet, adjunct-kabinetsjef Binnenlandse Zaken, CVP-senator Sabine de Bethune en Johan Wets van fakulteit Sociale Wetenschappen aan KU Leuven trakteren aanstaande dinsdag op een politiek debat over vluchtelingen en asielbeleid. Organisator is vzw Globelink, een studentenparlement en tevens een samensmelting van JDW (Jongeren voor De Wereld) en Oxfam-wereldwinkels JongerenService.

Het debat is een uitkomst van drie werkvergaderingen, zogenaamde Globelabo's, waarin jongeren werden samengebracht om te discussiëren over mondiale thema's, analoog aan die van het scholierenparlement. Op 22 februari worden dan de standpunten en werkpunten voorgelegd aan experts en politici die thuis zijn in de vluchtelingenproblematiek.

(sb)

Dinsdag 22 februari om 20 uur. Kleine aula, Maria Theresia College (bij het Hogeschoolplein). Inkom gratis. <http://www.globelink.be>

# Studiefinanciering heeft vele, pijnlijke achillespezen

**A**et studietoelagesysteem is tijdens de voorbije jaren selectiever geworden: steeds meer studenten krijgen steeds minder geld. Het aantal beursstudenten daalde ondanks het grote aantal studenten in het hoger onderwijs. Het beursgeld schiet meer dan tekort om de studiekosten te kunnen betalen.

De verschillende sociale onderzoekcentra en sociale diensten van het hoger onderwijs vinden er geen doekjes om: momenteel ontvangt één vijfde van de studenten uit het universitair en het hoger onderwijs van het lange tipe die daarvoor in aanmerking komen een studietoelage. Tien jaar geleden was die verhouding nog één op drie. Op die manier dreigen de beursstudenten een vergeten groep te worden, die niet meer kan rekenen op politieke en maatschappelijke aandacht.

## Boot

Dat steeds meer studenten uit de boot vallen, heeft veel te maken met de berekeningswijze van de studietoelagen. Deze is gestoeld op de personenbelasting. Hierachter steekt de gedachte van de financiële draagkracht in functie van de kindertlast van een gezin. Het probleem is echter alom bekend: ons fiscaal systeem biedt geen goede garanties voor een korrekte afspiegeling van de vermogenstoestand. Daarbij komt dat de maximuminkomensgrens, waarboven men geen recht heeft op een studiebeurs, té laag ligt. De algemene levensstandaard van de meeste gezinnen is gestegen, zestig procent van de gezinnen bestaat uit tweeverdieners en valt al gauw uit de boot.

Dat de hogere sociale bevolkingsgroepen uit het studietoelagesysteem worden geweerd wil niet noodzakelijk zeggen dat de minder begoede delen van de bevolking meer krijgen. Uit een onderzoek van het Centrum voor Sociaal Beleid blijkt dat de studietoelagen wel terecht komen bij diegenen voor wie ze bedoeld zijn, maar dat kinderen uit die minder begoede bevolkingsdelen veel minder participeren aan het hoger onderwijs en dus ook ondervertegen-

woordigd worden in de groep van beursstudenten. Het studietoelagesysteem is blijkbaar niet in staat geweest om de onderwijsdeelname om te buigen in de zin van grotere gelijkheid.

Omwille van de hiaten in het studietoelagesysteem heeft de overheid de boel steeds willen bijsturen. Maar deze tactiek ging vaak de mist in. Een voorbeeld van zo'n bijsturing was de vergelijking van het kadastraal inkomen met het belastbaar inkomen als bijkomende aanwijzing van de welvaart van een gezin. Het kadastraal in-

beurs. Maar het Hoger Instituut voor de Arbeid waarschuwt terecht dat door deze fiscale test een niet te verwaarlozen groep rechtmatige beursaanvragers ten onrechte wordt uitgesloten.

## Inspanningen

Voor de meeste mensen is de fiscaliteit al ingewikkeld genoeg, de berekeningswijze van de studietoelagen gaat echter nog verder. Op die manier is een van de ingewikkeldste wetgevingen binnen de Vlaamse Gemeenschap ontstaan, onverstaanbaar voor gewone mensen, hoeveel informatiebrochures de overheid ook verdeelt.

Eens de beurs toegekend moeten de studenten — of

onderwijsmilieu voordoen, biedt het studietoelagesysteem geen antwoord: verblijven in het buitenland, nieuwe technologieën, verplichte studiereizen.

Terwijl elk jaar de inschrijvingsgelden, de huurprijzen, de kostprijzen van studiemateriaal omhoog gaan door indexatie, blijft de studietoelage soms jarenlang op hetzelfde bedrag hangen.

Dat de kostprijs van het onderwijs invloed heeft op de onderwijsparticipatie en de studiekeuze van de student kan men afleiden uit het feit dat er procentueel meer arbeiderskinderen in de hogescholen te vinden zijn dan in het universitaire onderwijs. Voor hen is de zekerheid tot slagen belangrijk juist omwille van de kostprijzen.

Doordat de uitgekeerde maximale studiebeurzen te laag zijn, zijn allestaande studenten niet in staat om ervan te leven en te studeren. Onderzoek uitgevoerd aan het Centrum voor Sociaal Beleid toonde immers aan dat één derde van de bestaansminimumtrekkers tussen achttien en vierentwintig jaar student is.

## Straat

De gebreken van het studietoelagesysteem worden voor een deel opgevangen door een geheel van sociale voorzieningen aan de universiteiten en hogescholen. Maar deze voorzieningen staan momenteel onder ernstige financiële druk als gevolg van het financieringssysteem vanuit de overheid. De hogescholen kwamen recent nog op straat om meer geld te eisen voor hun sociale sektor.

In haar beleidsnota belooft de minister van Onderwijs Vanderpoorten een aantal bijsturingen van de studiefinanciering. Het ministerie laat op dit moment het Leuvense Hoger Instituut voor de Arbeid een studie uitvoeren hieromtrent. Verwacht wordt dat Onderwijs eind volgende maand de resultaten zal bekend maken.

Bar De Schrijver

Bronnen: Hiva-studies, Rapporten Centrum voor Sociaal Beleid (Barbara Tan), teksten en verslagen studiedag sociale diensten KU Leuven 28 maart 1996



komen is een fiktieve huurprijs die door de overheid aan ieder perseel grond in België wordt toegekend om de belasting op die grond te berekenen. Hoe waardevoller het perseel, hoe hoger het kadastraal inkomen. Met betrekking tot de beurzen wil de overheid op die manier fraude uitsluiten: vooral zelfstandigen en vrije beroepers met een "opvallend" laag belastbaar inkomen worden op die manier uitgesloten van een

beter gezegd de ouders — er daadwerkelijk nog iets mee kunnen aanvangen. Op dit moment komt zelfs de hoogste studietoelage echter niet in de buurt van de actuele studiekosten. Bovendien heeft de overheid enkel de bedoeling om de studiekosten te helpen financieren en niet de leefkosten die een verblijf aan een universiteit of hogeschool met zich meebrengen. Aan tal van nieuwe noden die zich momenteel in het

## Wetgevend initiatief van Vlaams parlementslid Ludo Sannen

# Beurs voor bissers

**L**udo Sannen (Agalev) breidde al geruime tijd op de problematiek van de studietoelagen. Zijn dekreetsvoorstel beoogt een aantal forse wijzigingen aan het huidige systeem.

De wet van 19 juli 1971 betreffende de toekenning van studietoelagen en studieeleningen is meer dan een kwarteeuw oud. Het is op zich bijzonder verbazingwekkend dat een dergelijke wet gedurende zo een lange tijd relatief ongewijzigd is gebleven. Sinds de vorige legislatuur stelde Ludo Sannen, de 'sjeft onderwijzers' van de groenen, in de commissie Onderwijs voor om te werken aan een dekreetsvoorstel. In het voorstel, dat hij op negen februari indiende, trekt Sannen zich op aan wat in het regeerakkoord wordt bepaald over studietoelagen.

## Joker

In zijn motivatie stelt Ludo Sannen dat hij niet raakt aan de grote principes die aan het stelsel van studietoelagen ten grondslag

liggen. Nochtans bevat dit dekreetsvoorstel een aantal belangrijke, nieuwe elementen.

## Jokerbeurs

Eén daarvan is ongetwijfeld de invoering van een *jokerbeurs*. Op dit moment heeft iemand recht op een beurs wanneer hij slaagt en overgaat naar een hoger jaar of een hoger nivo van onderwijs, een *prestatiebeurs* dus. Nochtans is het volgens Sannen niet abnormaal en getuigt het niet steeds van een verkeerde oriëntering wanneer men een jaartje moet bissen. Op dit moment vervalt dan de studietoelage, waardoor het soms voor studenten met beperkte financiële middelen onmogelijk is om te bissen. Vandaar de *jokerbeurs*: deze zou men eenmalig kunnen aanvragen indien men volgens de geldende richtlijnen niet meer beursgerechtigd is. De volksvertegenwoordiger denkt ook aan later: als de joker niet wordt ingezet bij de initiële opleiding kan hij nog worden ingezet wanneer de student zich inschrijft voor een voortgezette academische opleiding.

De groenen willen ook het aantal studenten opdrijven die van een toelage kunnen genieten. In zijn dekreetsvoorstel voorziet Sannen een verhoging van de maximuminkomensgrens met vijf procent en van de minimuminkomensgrens met tien procent. Voordien kwam een grote groep gezinnen helemaal niet in aanmerking voor een studietoelage.

## Index

Ook een automatische indexering van de beurzen gaat Sannen voorleggen aan het Vlaamse parlement. Aangezien de gemiddelde tegemoetkomingen voor de beursstudenten op zes jaar gedaald zijn met vijf procent en de levensduurte sindsdien met tweeëntwintig procent gestegen is, was de huidige indexering onvoldoende. Omwille van de niet-indexering gedurende enkele jaren zou het minimale bedrag van een studietoelage moeten worden opgetrokken van vijftienduizend naar achttien duizend frank.

Het dekreetsvoorstel richt zijn pijlen op

het hanteren van het criterium *kadastraal inkomen* om beurzen te verdelen. In het artikel over de achillespezen van de studiefinanciering werd uitgelegd dat sommige gezinnen ten onrechte worden uitgesloten van een toelage op basis van dit criterium. Een *bodem-kadastraal inkomen* beneden het welk de KI-test niet wordt toegepast, kan deze nadelige effecten voorkomen.

Een student leeft niet van beurzen alleen. Wie hard studeert, heeft nood aan liefde. Ludo Sannen heeft dit goed begrepen en lanceert een nieuw begrip in het studietoelagesysteem: de *samenwonende student*. Naar analogie van de gehuwde student wordt een gelijkaardige regeling voorzien voor de samenwonende student, op voorwaarde dat dit samenwonen een zekere duurzaamheid heeft, bijvoorbeeld dat de samenwonenden gedurende minimum een jaar samen gedomicilieerd zijn. Hierbij aansluitend wil de groene partij het aanvragen van het statuut van zelfstandige student versoepelen.

Aan deze hervormingen hangt voor de overheid een extra kostprijs vast die tussen de tweehonderd en driehonderd miljoen frank zou bedragen.

Bar De Schrijver



Een alternatief voor de studietoelagen: het studieloon

# Studeren is werken

**Inds begin jaren zestig is een studieloon het uiteindelijke streefdoel van studentenbewegingen in bijna alle landen. Het is een studietoelage, gefinancierd uit de algemene belastingen, maar uitgekeerd aan de student zelf, onafhankelijk van het inkomen van zijn ouders. Ook de Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS) en de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) scharen zich nog steeds achter dit principe.**

De voorstanders van het studieloon — die zich vooral situeren in het kamp van de studentenbewegingen en de socialistische en groene partijen — waren ook diegenen die in de geschiedenis het principe van de zelfstandigheid van jongeren vanaf achttien jaar bepleitten. Eigenlijk komt het er gewoon op neer dat een lijn logisch doorgetrokken wordt. Nu reeds genieten jongeren vanaf achttien jaar kiesrecht bij de plaatselijke verkiezingen, recht op uitbetaling van kinderbijslag, arbeidsrecht en recht op sociale prestaties. Maar zelfstandigheid blijft natuurlijk een lege doos wanneer het geen sociaal-ekonomische invulling krijgt.

In tegenstelling tot het huidige stelsel van studietoelagen zou de afschaffing van het onderzoek naar bestaansmiddelen van de ouders een bevestiging betekenen van de autonomie van de student en een stimulans zijn voor gezinnen uit de lagere inkomensgroepen om hun kinderen toch te laten studeren. Belangrijk bij een studieloon is echter wel dat de uitkering voldoende hoog is om de studiekosten effectief te dekken.

## Filosofie

Het huidige studietoelagesysteem gaat zeer sterk uit van het gezin als hoeksteen van de samenleving. Het zijn de ouders die de studies betalen waardoor zij hun zeg hebben in de studiekeuze of het studieverloop van de meerderjarige kinderen. Een dreigement als "die studies betalen wij niet" wordt met een studieloon tegengegaan.

Een andere filosofie die de eis om een studieloon schraagt, is dat de student maat-

schappelijk nuttig werk verricht en dus ook navent dient betaald te worden. De voortdurende nood aan hoog opgeleide werknemers dwingt de industriële samenleving om studenten aan te trekken uit brede lagen van de maatschappij. Die maatschappij moet dan de kosten van de opleiding op zich nemen en door middel van een studieloon de studenten het statuut van "jonge werker" toekennen.

## Job

Een argument dat hierbij aansluit, is het feit dat studenten van het hoger onderwijs in vele gevallen ekonomisch productief zijn. Zo komen heel wat eindverhandelingen ten goede aan het wetenschappelijk onderzoek en het bedrijfsleven. Het beste voorbeeld zijn de stages van studenten geneeskunde, tandheelkunde en verpleegkunde. Maar ook andere stages hebben een ekonomische waarde waarvan de student geen cent te zien krijgt.

**De student verricht maatschappelijk nuttig werk en dient dus ook navent betaald te worden**

Een vervanging van de studietoelage door het studieloon zou een aanzienlijke kostenverhoging meebrengen voor het overheidsbudget. De meeste politieke partijen vinden een volwaardig studieloon onbetaalbaar. Volgens de voorstanders zullen de jongeren die nu van de toelagen genieten later deze schuld afbetalen in de vorm van belastingen, omdat zij een goed betaalde job zullen hebben.

Aan de andere kant zal de totale kost van een studieloon in verhouding tot de totale overheidsuitgaven niet zo groot zijn. Van de middelen die moeten worden vrijgemaakt, worden immers afgetrokken: de kinderbijslag — ongeveer 4000 frank per

maand voor een gezin met één kind —, de belastingaftrek voor kinderen ten laste — ongeveer 1500 frank per maand — en de uitgaven voor de studietoelagen.

## Crisis

In de verschillende teksten van studentenbewegingen die een lans trachten te breken voor een studieloon wordt steeds duidelijk gesteld dat de studenten een studieloon van de hand wijzen wanneer dit moet gepijsd worden door — ondermeer — de laagste inkomens.

Wie pleit voor een studieloon pleit indirect ook voor een basisinkomen voor de rest van de bevolking en dus voor een fundamenteel maatschappelijke hervorming. De huidige sociale zekerheid is in hoge mate gebaseerd op loon uit arbeid. Dat wil zeggen dat zowel de toegang tot als de toewijzing van belangrijke sociale uitkeringen zijn gekoppeld aan het loon dat iemand door middel van een job verkrijgt. Sinds de jaren zeventig begon de werkloosheid flink te stijgen. Langdurige werkloosheid is meer dan een kortstondig conjunktuurverschijnsel,

maar ook geen échte ekonomische crisis. Het gaat veeleer om een slecht functioneren van de sociale verdelingsmechanismen. Daarom moet er volgens de bepleiters van een basisinkomen een andere grondslag gevonden worden voor de bestaanszekerheid.

Bovendien wordt heel wat maatschappelijk nuttig werk onbetaald uitgevoerd: kinderen naar school brengen, eten koken, poetsen, actief zijn in een sociale of politieke beweging, boodschappen doen voor een bejaarde enzovoort.

Wie betaalt het studieloon? In het verleden hebben pleitbezorgers al heel wat financieringsmethoden voorgesteld gaande van overheids subsidies, patronale bijdragen tot vermogensbelastingen. Net zoals bij het studieloon stuit het pleidooi voor een basisinkomen voort op financiële argumenten. In het huidige politieke bestel van ons land zijn enkel Agalev en Ecolo nog steeds principieel voorstander van een basisinkomen. Met dit standpunt naar buiten treden of het koppelen aan een studieloon is echter een andere zaak. Geen haalbare politieke kaart, fluisteren de ideologen van die partijen dan zachtjes. De SP wijst een studieloon resoluut van de hand. Volgens de Vlaamse socialisten is dit financieel onhaalbaar en zijn er andere en belangrijkere maatschappelijke noden.

Bart De Schrijver



redaktioneel

## Studiefinanciering

*De participatie van jongeren aan het universitair onderwijs is het laatste decennium met de helft toegenomen. Een dergelijke aangroei kwam zelfs in de gouden demokratiseringsjaren zestig en zeventig niet voor. Maar de participatie is ongelijk verdeeld ten nadele van de lagere socio-professionele en inkomensgroepen: zowel de duur van de onderwijsdeelname als de keuze van studierichting blijven sterk sociaal gedetermineerd.*

*Dit redactioneel is ongetwijfeld een van de tientallen uit de Veto-geschiedenis die hetzelfde probleem aanklaagt. Ieder jaar voelt een Vetoploeg zich geneigd om het niet eens te zijn met deze gang van zaken. Zoals reeds overvloedig werd aangevoerd in studies en rapporten, vertoont de studiefinanciering van dit land ernstige tekorten. Meer nog, het systeem voldoet compleet niet aan de bestaande noden. De studietoelagen kunnen op die manier amper een stuwende kracht genoemd worden achter verhoging van de onderwijsdeelname. Geregeld schaaft de ene overheid na de andere de ergste onrechtvaardigheden bij, zonder ooit fundamentele vragen te stellen over het hele studiefinancieringssysteem.*

*Vaak wordt door politici de link gelegd tussen degelijk onderwijs voor brede lagen van de samenleving en het welslagen van de kennismaatschappij. De regering-Verhofstadt heeft in haar regeerakkoord heel wat plaats voorzien voor onderwijs. Wat de studiefinanciering betreft, een uiterst pijnlijke achillespees van België's sociale zekerheid, zijn in het regeerakkoord een aantal positieve punten opgenomen. Het dekretvoorstel van Vlaams volksvertegenwoordiger Ludo Sannen speelt hier op in en formuleert enkele belangrijke verbeteringen aan de huidige toestand.*

*Maar de vooropgestelde veranderingen beperken zich weer tot knip-*

*en plakwerk. Indien het dekretvoorstel van Agalev door het Vlaams Parlement wordt aangenomen, is de demokratisering van het onderwijs weer op korte termijn gered. Op langere termijn zal het studietoelagesysteem onvermijdelijk weer stoten op nieuwe ontwikkelingen en problemen.*

*Het toelagesysteem blijft gebaseerd op het inkomen van de ouders. De student blijft dus niet alleen afhankelijk van zijn ouders maar ook van zijn sociale herkomst. Ondanks de invoering van een jokerbeurs blijven de toelagen prestatiegericht in plaats van zich in te schrijven in een edukatief project.*

*Een fundamentele verbetering van het toelagesysteem vereist een radikale breuk in de visie op onderwijs. Een student is geen last van de samenleving en ook geen 'klant' van het onderwijs dat hij moet 'kopen' om een diploma te krijgen.*

*Studeren is niet alleen verlieslatend maar rendeert voor de samenleving. De voortdurende nood aan hoog opgeleide werknemers dwingt de industriële samenleving om studenten aan te trekken uit brede lagen van de maatschappij. Bovendien draagt een democratisch onderwijs enorm bij tot gelijke kansen in de samenleving. Om die redenen moet de samenleving de kosten van de opleiding op zich nemen en door middel van een studieloon de studenten het statuut van 'jonge werker' toekennen. De student is geen klant, maar participeert aan het onderwijs. Het wordt tijd dat hij aldus behandeld wordt.*

*Taak voor de overheden om op een ernstige manier na te denken over een studieloon en de voor- en nadelen op een eerlijke manier te afwegen. Er is lang genoeg geschermd met niet onderbouwde politieke en financiële argumenten.*

## De Nederlandse basisbeurs: Nou, toch maar effe bijklussen

Iedere student in Nederland krijgt een basisbeurs — vergelijkbaar met een studieloon. Het Nederlandse studiefinancieringsstelsel wordt daarom geprezen. Alle studenten komen in aanmerking en het is gedeeltelijk onafhankelijk van het inkomen van de ouders. Alle jongeren tussen de achttien en zeventienwintig jaar die ingeschreven zijn als student bij een erkende onderwijsinstelling hebben in Nederland recht op een basisbeurs. Het bedrag daarvan hangt af van het feit of de student nog bij zijn ouders woont of niet. Voor niet thuiswonenden bedraagt de beurs 430 gulden.

Met deze beurs kan de Nederlandse student de studiekosten betalen maar niet zijn levensonderhoud. Voor zijn huisvesting, voeding en kledij blijft de student dus afhankelijk van de ouders. Als er daar problemen rijzen, of als de ouders weigeren te betalen, kan die nog beroep doen op een aanvullende beurs of eventueel een lening aangaan.

Omwille van bezuinigingen werd vanaf het academiejaar 1993-1994 een extra element aan de studiefinanciering toegevoegd. De manier van berekenen en toekennen blijft hetzelfde, maar om de beurs te mogen behouden, moet een student een minimum aantal studiepunten per jaar behalen, en ze moeten binnen de zes jaar afgestudeerd zijn, voldoet een student niet aan deze norm dan wordt met terugwerkende kracht de basisbeurs omgezet in een lening. Dus terug te betalen.

De studenten van de Nederlandse studentenkoepel LSVB zijn van oordeel dat het huidige stelsel van studiefinanciering helemaal niet meer voldoet aan de oorspronkelijke uitgangspunten. Het bedrag van de basisbeurs blijft te laag, waardoor zijn eigenlijke doel — de onafhankelijkheid van de student — volledig wordt uitgehold.

Dat vele studenten niet toekomen met hun basisbeurs en moeten gaan lenen, stuit op veel kritiek van de studentenbeweging. Ter vervanging van studietoelagen bestaan er inderdaad allerlei vormen van studieleningen. Zo zijn er renteloze leningen, of goedkope leningen van sociale instellingen. Ook de private banksector voorziet studieleningen aan kaskredietarieven en vrijwel uitsluitend voor studenten met een 'aantrekkelijke toekomst'. Hieronder verstaan we vooral de studenten rechten en ekonomie. De Nederlandse studentenkoepel evalueert die leningen als negatief voor de demokratisering van het onderwijs.

Een andere kritiek op studieleningen is dat deze verwijzen naar de student als 'klant' van de universiteit, die zijn opleiding op krediet kan kopen.

(bds)



# Laat je kennis bruisen en win!

Als informatief uitgever volgt Wolters Kluwer België (WKB) de veranderingen in verschillende sectoren op de voet. Omdat wij ook geïnteresseerd zijn in jouw visie over de recente evoluties in je kennisdomein, schrijven we een wedstrijd uit: de Wolters Kluwer Campusprijs 2000. Deze wedstrijd is gebaseerd op één van de kernactiviteiten van WKB: het verstrekken van innovatieve en verrijkende informatie aan professionals.

#### Wie kan deelnemen?

Laatstejaarsstudenten van het hoger of universitair onderwijs.

#### Opdracht

Schrijf een scriptie van minimaal 10 en maximaal 25 pagina's over "Organisaties in verandering" vanuit de hoek van één van de volgende subthema's: bedrijfs-economie, human resources, technologie, recht of veranderingen in de openbare of de non-profitsector. Zo kun je het onder andere hebben over (de invloed van) internet, vergelijkende reclame, kennismanagement, just-in-time-delivery, ...

#### Jury

Je scriptie wordt beoordeeld door een jury samengesteld uit academici, bedrijfsleiders en specialisten van WKB. Zij houden daarbij hoofdzakelijk rekening met de maatschappelijke relevantie, het vernieuwende karakter en de wetenschappelijke onderbouw van je verhandeling, maar daarnaast ook met de vlotte schrijfstijl.

#### Prijs

Er is 1 laureaat per subthema. Deze ontvangt een cheque van 30.000 BEF en een gratis jaarabonnement naar keuze uit een vooraf gedefinieerd aanbod van onze publicaties. Bovendien wordt zijn/haar (eventueel ingekorte) verhandeling gepubliceerd in één van onze gespecialiseerde tijdschriften.

Schrijf je nu in of neem contact met ons op voor meer info: Wolters Kluwer Campusprijs 2000, Kouterveld 14, 1831 Diegem, <http://campusprijs.wkb.be>

Wolters  Kluwer

[www.wkb.be](http://www.wkb.be)

## Stiefkinderen tussen de lakens

**Wat voert twee Spaanse geliefden — die dan nog eens stiefbroer en -zus zijn — naar het hoge noorden? Dat kan alleen maar het toeval zijn. Of een sluitend senario. In Los Amantes del Circulo Polar (De geliefden van de poolsirkel) speelt regisseur Julio Medem met beide alsof hij God zelf is. Ver is hij er trouwens niet af. Nog eventjes en Spanje heeft zijn tweede Almodovar.**

Julio Medem heeft Baskische roots. Hij werd in 1958 geboren in San Sebastian. Dat hij in de filmwereld een buitenbeente is, is te merken aan zijn diploma: hij studeerde af als 'Licentiaat in de geneeskunde en de chirurgie'. Toen was hij echter al tien jaar met film bezig, eerst als criticus, later meer praktijkgericht. In 1974 begon hij te experimenteren met de super-8-kamera en draaide hij enkele kortfilms. Pas na zijn afstuderen brak Medem echt door. Zijn 35mm-kortfilm *Patatas en la cabeza* viel in Spanje uitgebreid in de prijzen.

Vanaf dan was er geen houden meer aan. Medem ontpopte zich tot een manussje-van-alles: regie, montage, senario. Toch was het wachten tot de jaren negentig vooraleer hij zijn eerste langspeelfilm draaide. *Vacas*. Het bleek alweer een schot in de roos. De film behaalde de Goyaprijs voor het beste debuut en reef de trofeeën binnen

op de festivals van Tokio, Turijn en Alexandrië. Sindsdien hield het niet meer op: er volgden nog enkele gelauwerde films en vorig jaar was er dan *Los Amantes del Circulo Polar*.

*Los Amantes* is het verhaal van een "zuivere liefde" tussen stiefbroer en stiefzus. Otto en Ana worden door een mysterieus toeval bij elkaar gebracht. Op de speelplaats schopt een jongen een bal op straat. Julio rent achter hem aan de helling af en blijkt opeens in het spoor te lopen van een meisje. Ze struikelt en de twee kijken elkaar aan. Otto is acht jaar en verliefd. Ana wordt na schooltijd opgewacht door haar moeder. Ze vertelt Ana dat haar vader is overleden. Ana wil vluchten uit de realiteit en rent weg. Ze loopt en loopt tot ze struikelt. Wanneer ze zich omdraait, staat er een jongen achter haar. Ze kijkt hem aan en gelooft dat hij een geschenk is van haar vader, de geest van haar vader in het lichaam van een jongetje, iemand door wie ze met hem kan praten.

### Gevangen

Medem beschrijft de gebeurtenissen aldus. Telkens krijg je dezelfde scène te zien vanuit het standpunt van de twee protagonisten. Vanaf het ogenblik dat ze elkaar ontmoeten neemt het toeval het verhaal over. Otto bedenkt zich dat de weggeschop-

te bal net zo goed in het doel had kunnen belanden. Als hij hem gevangen had, was hij misschien wel een gevierd doelman geweest. Op een even toevallige manier zorgt Otto er per ongeluk voor dat zijn vader en Ana's moeder een relatie beginnen en uiteindelijk gaan samenwonen. Otto en Ana worden broer en zus.

### Erotiek

Ook bij de rest van het verhaal moet men telkens het woordje 'toevallig' bijdenken. Alleen is het natuurlijk uiterst minutieuus georkestreerd door Medem. Ana beantwoordt de liefde van Otto en samen brengen ze heel wat uurtes zoek met het ontdekken van de erotiek en van elkaar. Alles in het geheim natuurlijk want voor hun 'ouders' zijn ze gewoon broer en zus. Maar als goede koningskinderen wordt het water hen ook wel eens te diep. Uiteindelijk loopt het, in Rovaniemi op de rand van de poolsirkel, noodlotig af. Of ook weer niet, want hier krijg je dezelfde slotsceën op twee andere manieren te zien. Het open einde *par excellence*.

Medem weet zijn onderwerpen met veel gevoel voor intimiteit te verfilmen. De veranderingen van setting (van Spaans Bas-sprook naar de poolsirkel) creëren een sprookjesachtige sfeer die steeds bijtijds doorbroken wordt om niet in het ijle te vervallen. Medem: "Het basisbestanddeel van sinema is een emotionele toestand en



die kan zich op vele manieren uiten: van buiten naar binnen brekend, of omgekeerd, het hart op de eerste plaats stellend en dan het hoofd, of de dromen of alles tegelijkertijd." *Los Amantes* is naar eigen zeggen zijn minst hermetische en meest sobere film. Kwa beeldscheping doet het wat aan Almodovar denken, kwa filmische details zelfs een beetje aan Hitchcock. Medem is duidelijk ook een rasverteller. Als niet-Engels-talige filmmaker is het natuurlijk dubbel moeilijk om echt door te breken. Almodovar heeft bewezen dat het mogelijk is. Medem staat er niet ver meer af.

Peter Mangelschots

*Los Amantes del Circulo Polar* speelt op maandag 28 februari om 20 uur in de Stuzaal. Spaanse versie met Engelse ondertitels.

## KampusToneel brengt 'Marat/Sade', politiek teater van Peter Weiss

# Links in een postmoderne impasse

**Politiek teater is niet dood. Tal van gezelschappen, zoals bijvoorbeeld Tg Stan, gaan geregeld de politieke toer op. KampusToneel doet het nu ook, met een stuk vol intense dialogen tussen Jean-Paul Marat, een ideoloog van de Franse revolutie, en markies de Sade, de peetvader van de pornografie en een overtuigd individualist. Een sterk geakteerd schouwspel dat je door zijn doordachte regie in verwarring achterlaat.**

Peter Weiss (1916-1982) was de zoon van een joodse tekstielabrikant in Berlijn. Hij vluchtte uit Duitsland toen het fascisme daar opgang maakte en kwam uiteindelijk in Zweden terecht. Nadat hij zich in zijn beginjaren vooral met esthetische vragen had beziggehouden, begon hij zich na verloop van tijd ook politiek te engageren en bekeerde zich tot het socialisme. In West-Duitsland stonden zijn politieke ideeën vooral als uiterst links geboekt, maar hij shockeerde eveneens de linkerzijde en kreeg ook in de DDR veel kritiek. Vooral *Trotsky im Exil*, een toneelstuk waarin Weiss de ideeën van de kommunistische leider Leon Trotsky verdedigde, viel in de beide Duitslanden niet in goede aarde. Weiss verdedigde in naam van Trotsky onder meer de internationale kommunistische revolutie die door Stalin in de kiem was gesmoord. De vervolging van en de moord op Jean-Paul Marat, opgevoerd door de verpleegden van het krankzinnigengesticht van Charenton onder regie van de heer de Sade of kortweg *Marat/Sade*, een veelzijdig drama uit 1964, maakte hem wereldberoemd.

### Vervreemding

Het stuk kent verschillende tijdsvloeiingen. Je ziet het levende van het *enfant terrible* van de Franse revolutie Jean-Paul Marat, in 1793 vermoord door Charlotte Corday, een meisje van adellijke afkomst. Ze doodde hem terwijl hij in zijn bad zat. Marat was op het einde van zijn leven aan zijn bad gekluisterd vanwege een huidziekte.

Op het andere tijdsvloei — het jaar 1808 — treedt markies de Sade ten tonele. Weiss gebruikt een waar gebeurde episode uit het leven van de markies om hem te laten converseren met Marat. In 1808 was de Sade namelijk vanwege pornografische geschriften geïnterneerd in een gesticht in Charenton. Van deze internering is bekend dat de Sade er toneelstukken regisseerde. In het stuk van Weiss zien we de Sade zo'n toneelstuk regisseren, meer bepaald het verloop van de moord op Jean-Paul Marat. Zo ontstaat er teater in het teater: de theaterauteur Weiss schrijft een toneelstuk waarin hij de Sade zijn eigen toneelstuk laat regisseren. Tijdens de regie van dit tweede toneelstuk gaat Marat bovendien met de Sade in discussie. Deze aan Bertold Brecht schatplichtige vervreemdingstechniek gebruikt

ling oproepen. De meeste acteurs slagen er wonderwel in om de seksuele ziektes waarvan zij als patiënten lijden, beangstigend over te brengen. Zij brengen veel woeste bewegingen op de scène. Wat echter de vervreemding het meest in de hand werkt, zijn de dialogen tussen de altruïst Marat en de egoïst de Sade.

### Antipode

De tegenstelling tussen de Sade en Marat is het *leitmotiv* van het stuk. De dialogen zijn zeer filosofisch. Telkens vormen zij elkaars antipode: het individualisme van de Sade staat tegenover de sociale idee van Marat. De figuren spreken zichzelf echter tegen. Dat maakt het stuk juist actueel: het verspersoonlijkt de impasse van links en de



(foto Jan Van Lierde)

Weiss om zijn publiek onophoudelijk wakker te schudden.

De setting van de Leuvense opvoering is plenter georkestreerd: een zaaltje in het Arenbergkasteel moet de sfeer van een negentiende-eeuwse psychiatrische instel-

ling twijfel in de verbetering van de wereld. Marat gelooft er nog in, de Sade niet meer. Hij stelt zich de vraag of je de wereld wel op geweldadige wijze mag veranderen. De Franse revolutionairen zijn immers ook bloedorstige machthebbers geworden. Toch vindt

Marat de Sade intellectueel omdat hij geen geweld durft te gebruiken. De Sade meent dat de Absolute Waarheid niet bestaat, maar ondertussen, zo laten de andere patiënten weten, sterven zij van miserie.

Tese, antitese maar geen syntese. In *Marat/Sade* komt het niet tot een antwoord, maar wordt de weg gebakend voor het postmodernisme. Het is jammer dat de tragische figuur van de ex-priester Jacques Roux niet diepgaander wordt uitgewerkt. Hij verwijt Marat dat die de concrete problemen van het volk heeft opgeofferd aan abstracte idealen. De ex-priester lijkt op een gegeven moment revolutionairder dan Marat. Dit blijkt bijvoorbeeld uit zijn reactie op een oproep van een Grondrijn voor meer harmonie en schoonheid: "Hoor wat hier gebeurt. Verenig u! Breng uw vijanden ten val. Maak hen onschadelijk want als zij winnen, zullen zij niemand van u ontzien."

### Gepeupel

Het is duidelijk dat de verwarring essentieel is in *Marat/Sade*, maar soms wordt er werkelijk een overdaad aan bewegingen op de planken gebracht. Er zijn verschillende dialogen — onder andere die tussen Charlotte Corday en haar geliefde — die moeilijker te volgen zijn omdat het af en toe te druk is. Het geheel laat echter wel een overweldigende indruk na. Werkelijk subliem zijn de vier zangeressen, die het gepeupel voorstellen.

KampusToneel, opgericht door Johan Albalonga — in een ander leven ook student als Jan De Vuyst, directeur studentenvoorzieningen — heeft een voorliefde voor de grote klassiekers binnen het genre van het politieke teater. KampusToneel wil niet alleen de universitaire *gemeenschap* bevorderen door studenten samen met proffen op het podium te zetten, maar ook de universitaire *idee* promoten. Vandaar de keuze voor een politiek stuk dat je doet nadenken. De Vuyst pleit dan ook tegen semesterexamens, die studenten de tijd niet gunnen met grote ideeën bezig te zijn of zich te engageren in, bijvoorbeeld, een toneelstuk.

Margo Foubert

Diederik Vandendriessche

*Marat/Sade* speelt op 29 februari en 2, 4, 7, 9 en 10 maart telkens om 20 uur. Samenkomst aan de hoofdingang van het Arenbergkasteel (Dijlebrug). Prijs: 200/150.

# Dans: Charlotte Vanden Eynde brengt Benenbreken en Vrouwenvrouwen in 't Stuc

## Wasdraad tussen de benen splijt vrouwen

**C**harlotte Vanden Eynde studeerde in 1998 af aan de Performing Arts Research and Trainingsstudio's (Parts), de dansschool van Anne Teresa de Keersmaeker, en zorgt nu al voor uitverkochte zalen. Met haar eerste choreografie, de solo *Benenbreken* en haar — ondertussen verder uitgewerkt — eindwerk *Vrouwenvrouwen* is ze deze week te zien in Leuven. Met beide eksuberante choreografieën wordt ze door sommigen nu reeds aangekondigd als de nieuwe revelatie in de hedendaagse dans.

Charlotte Vanden Eynde is de eerste Vlaamse choreografe die afstudeerde aan het Parts. Indirekt laat ze zich inspireren door beeldende kunst. Vermits haar moeder beeldend kunstenaar is, groeide ze ermee op. Ze is gefascineerd door mensen als Marina Ambrovič of Louise Bourgeois. Vanuit de danswereld voelt ze zich vooral verwant met iemand als Meg Stuart.

Haar werk is visueel zeer sterk, er zit een bepaalde traagheid in, waardoor een spanning gekreëerd wordt bij de gefascineerde kijker. Ze kleedt zichzelf en de danseressen in oud ondergoed. Bij *Benenbreken* zie je de lege ruimte met een tafeltje waarop zij als het ware tentoongesteld wordt, dat geeft al meteen een bepaalde verhouding weer tot het lichaam. De trage bewegingen van de benen met af en toe een door haar gemaakte opmerking over deze benen laten het lichaam van zichzelf vervreemden, alsof haar benen losstaan van de rest. Ze tast op een heel fijne gevoelige manier grenzen af terwijl het lichaam telkens als verschillend waargenomen wordt. Zo schommelt ze tussen het stuntelige binnen het 'schone' en geeft ze weer kracht aan het gebrekkige lichaam. Op een subtiele manier krijgt het zo soms iets ironisch en dan weer iets heel intiem.

### Vrouwzijn

Anders is het bij *Vrouwenvrouwen*. Deze choreografie begint met Charlotte in een overdadig lang wit kleed. Het kleed fungeert als het ware als een tweede dikke huid. Ze haalt er een grote schaar uit en begint erin te snijden. Dan merk je dat er moesse steekt onder de witte stof waarin ze op verschillende plaatsen grote inkervingen maakt, met haar hand in de sneden gaat zoeken en er voorwerpjes uithaalt: een spiegel, een zuigflēs, een kam. Drie andere danseressen komen op de scène en verlossen Charlotte van het kleed. Deze danseressen zijn Sharon Zuckerman, Constance Neuenschwander en Ewelina Guzik.

Een spel van verleiding ontstaat. Maar

dan verleiding in al zijn aspecten. Evenals bij *Benenbreken* krijg je het gevoel van ironie, wanneer bepaalde poses met een afstandelijke blik worden uitvergroot. Verleiden kan soms ook in verveling overgaan. Ook hier verschijnen de lichamen als erotisch of gracieus en dan weer als gebrekkig of vervreemd. Er ontwikkelt zich een spel tussen de danseressen waarbij ze soms 'ieder voor zich' en vervolgens verstrengeld met elkaar dansen.

Zo ontplooiën zich verhoudingen van speelse dominantie of tedere agressie. Verschillende aspecten van het vrouwzijn komen aan bod, waarbij er telkens een dynamiek van beweging lijkt te groeien vanuit de idee van bepaalde poses. Het eindbeeld ontstaat door het uitspinnen van een wasdraad tussen de benen van de danseressen, verbonden door de lichamelijke inscriptie van het vrouwzijn. Maar dat is niet alles: de draad lijkt hen daar ook te splijten. Uiteindelijk blijft er enkel een spoor na van Charlotte's nat ondergoed op de wasdraad. Zowel *Benenbreken* als *Vrouwenvrouwen* zijn opmerkelijke choreografieën die je niet ongeraakt achterlaten.

*Benenbreken* en *Vrouwenvrouwen* zijn te zien op donderdag 24 en vrijdag 25 februari 2000 om 20.30 uur in de Brandweerkazerne (Vaart).

Anne Dekerk



De Bloedgroep speelt vier uiteenlopende stukken

## Van pikvorsen tot Kamagurka

**D**at De Bloedgroep deze week met Tsjechov naar Leuven komt, kan u elders op deze pagina's lezen. Daar blijft het echter niet bij. De Bloedgroep werkt momenteel volgens een heel apart procedee. In plaats van met één stuk op toernee te gaan, speelt De Bloedgroep enkele avonden na elkaar verschillende stukken.

De Bloedgroep is een onderdeel van teater Malpertuis en omvat een toneelspelerskern rond regisseur-akteur Sam Bogaerts. Om het geijkte patroon van opvoeringen te doorbreken en ook om gewoon veel te kunnen spelen, snuistert De Bloedgroep een heel jaar lang in de teaterbibliotheek. Sam Bogaerts wil daarmee het publiek nauwer bij het gebeuren betrekken en de afstand tussen kijker en speler verkleinen. In Leuven spelen ze drie stukken met op de tweede dag nog een nachtelijk toetje.

### Erotisch

Dat toetje is tegelijk het meest in het oog springende stuk. Sam Bogaerts registreerde namelijk twee versies van *De kikvorskoning*, het sprookje van Grimm waarin de prinses haar gouden bal in het water laat

vallen en deze wordt opgevisst door een betoverde kikker. De kikker wil de bal teruggeven in ruil voor wat vriendschap en geneugheid. Als hij van de prinses een kus krijgt, wordt de betovering doorbroken. Sam Bogaerts heeft het sprookje naar zijn hand gezet en er een voorgeschiedenis en extra personages aan toegevoegd.

De kinderversie blijft ondanks de bijwijken ondeugende thematiek erg braaf. Donderdag wordt echter *De kikvorskoning Kinderen Niet Toegelaten* ten tonele gevoerd, bijgenaamd *De pikvorskoning*. Dit pikantierietje brengt hetzelfde verhaal maar dan behoorlijk erotisch geladen, met een geile kikker, dubbelzinnige woordspelingen en gewaagde handelingen. De sprookjessfeer wordt wel nergens echt doorbroken, het stuk voor "volwassenen" blijft olijk en jeugdig.

### Sensueel

Voorafgaand aan *De pikvorskoning* brengen nagenoeg dezelfde acteurs *Vader, vader!* waarom hebt gij mij verlaten.... een hommage aan Heiner Müller. De mooiste, roerendste of toegankelijkste teksten van de overleden Duitse teatermaker Heiner Müller werden uit zijn omvangrijk oeuvre gedistilleerd. Teksten waarbij het vaderschap en mutatis

mutandis het leiderschap centraal staan.

De laatste dag was normaal gezien voorbehouden aan het drama *Messen in kippen* van de Schotse auteur David Harrower. Vanwege problemen met de auteursrechten wordt dit vervangen door *Vanalles van Kamagurka*, een programma in drie delen. Het eerste deel is een samenraapsel van filosofische en poëtische scènes. Het tweede deel zijn kunstzinnige en gevoelige liederen en het geheel wordt afgesloten met *de Billies*, een combinatie van cowboysentiment en sensuele kunst. Tania Van der Sanden voorziet de avond van een grillige rode draad.

Peter Mangelschots

*Tsjechov, remix...* (bal) op woensdag 23 februari om 20 uur.

*Vader, vader!* op donderdag 24 februari om 20 uur.

*De kikvorskoning KNT* op donderdag 24 februari om 23 uur.

*Vanalles van Kamagurka* op vrijdag 25 februari om 20 uur.

Alle voorstellingen in de stadsschouwburg: 016/22.21.13. Met een Bloedgroepsant kan je alles meemaken voor 1000 frank.

**Pumpkin Records**

Tiensestraat 205  
3000 Leuven  
Tel 016/20 44 85 Fax  
Open 13u00 - 18u30  
Gesloten zon- en Donderdag

IMPORT-SPECIAALZAAK  
UNIEKE SFEER & LAGE PRIJZEN

# De doden begraven en de levenden repareren

**De volgende week is het in Leuven al Tsjechov wat de klok slaat. Maar liefst drie teatergezelschappen — Stichting Tsjechov, De Bloedgroep en 't Barre Land — strijken hier immers neer met een stuk dat verband houdt met de beroemde Russische schrijver.**

Anton Pavlovitsj Tsjechov werd op 29 januari 1860 te Taganrog in Rusland geboren. Hoewel hij te Moskou zijn opleiding geneeskunde voltooide, koos hij niet voor een praktijk als arts, maar wendde zich tot het auteurschap om in zijn onderhoud te voorzien. In 1891 trouwde hij met Olga Knipper, een actrice van het Moskouse Kunstteater die in al zijn toneelstukken meespeelde. Een jaar later trok hij zich terug op zijn landgoed te Melichovo, een dorpje ten zuiden van Moskou. Hier verrichte hij tijdens de cholera-epidemie als arts en schrijver veel goede werken voor de plaatselijke beoerders. Nadat in 1897 bij hem tuberkulose werd vastgesteld, vertoefde Tsjechov geregeld te Jalta, op de Krim, en in buitenlandse badplaatsen in een poging om zo zijn tanende gezondheid weer op te vijzelen. Hij overleed op 15 juli 1904 in de Duitse badplaats Badenweiler.

Tsjechov begon zijn literaire carrière met het publiceren van feuilletons en kortverhalen in humoristische bladen onder het pseudoniem Antosja Tsjechonte. Vervolgens schakelde hij over op het schrijven van romans, waarin vooral het isolement van de mens en de onmacht om dit te doorbreken centraal staan. Door zijn bondige schrijfstijl en zijn breuk met de traditie oefende hij een grote invloed uit op de auteurs na hem. Het bekendst werd hij echter door zijn toneelstukken, waarvan het onvoltooide *Platonov*, *Ivanov*, *De meeuw*, *Oom Wanja*, *Drie zusters* en *De kersentuin* de bekendste zijn. Voor *De Steppe* kreeg hij in 1888 de prestigieuze Poesjkinprijs. Zijn stukken hebben, vooral in de regio van Konstantin Sergejevitsj Stanislavski, een grote invloed uitgeoefend op het westerse theater. Kenmerkend zijn de vervreemding en het langs elkaar heen leven van de personages, hun vaak bizarre gedrag en uitlatingen en de weemoedige en nostalgische toon: de personages bevinden zich vaak in situaties die, net omdat ze zo absurd zijn, een tragische ondertoon krijgen.

## Dokterij

*Tsjechov, de musical* van Stichting Tsjechov vertelt het levensverhaal van de beroemde schrijver vanaf het moment waarop hij de Poesjkinprijs in ontvangst mag nemen tot aan zijn tragische dood. De meeste



Platonov: "Ik drink op alles en ik drink alles op."

Deze Nederlandse musical, met muziek van Robert Long en teksten van Dimitri

Frenkel Frank, was negen jaar geleden al een overweldigend succes: gedurende twee seizoenen trok hij in Nederland volle zalen, eerst in een productie van John van de Rest en het tweede seizoen zelfs onder de vleugels van musicalmagnaat Joop van den Ende. Hoofdrolspeeler Boudewijn de Groot kreeg destijds uitmuntende kritieken voor zijn vertolking van Anton Tsjechov en zal ook nu weer gestalte geven aan de beroemde auteur. Ex-*Ciske de Rat* Danny de Munk, die in Nederland ondertussen een indrukwekkende musicalcarrière heeft uitgebouwd, neemt de rol van Maxim Gorki voor zijn rekening. Regisseur is Eddy Habbema, die negen jaar geleden ook al de regie verzorgde en sindsdien nog ervaring opdeed met de regie van andere musicals van Nederlandse bodem, zoals *De Jantjes* en *Cyrano, de musical*. Voor de vernieuwde versie van *Tsjechov, de musical* heeft hij rekening gehouden met de ontwikkelingen die het genre de afgelopen jaren heeft doorgemaakt en de ritmiek, het tempo en de aankleding aan de nieuwe gebouwen aangepast. Zo wordt in de diverse rollen een behoorlijke dosis emotionaliteit geïnjekteerd. De musical bevat ook enkele pareltjes van liedjes, waaronder "Wat is de keus" en "Vanmorgen vloog ze nog", dat negen jaar geleden een enorme hit werd.

## Wrakhout

*Platonov*, het stuk dat Tsjechov op eenentwintigjarige leeftijd schreef, werd tijdens zijn leven alles behalve een hit. Hij liet de ruwe versie aan een actrice lezen die er de neus voor ophaalde en prompt verdween het voor lange tijd in de onderste la van zijn bureau. Pas na zijn dood kwam het weer boven water, alleen was de voorpagina onvindbaar. In 1923 werd het voor het eerst opgevoerd in Moskou en nadien werd het over heel Europa op de affiche geplaatst onder uiteenlopende titels: *De Vaderlozen*, *Stuk zonder titel* en meestal *Platonov*.

Platonov is onmiskenbaar het hoofdpersonage van het stuk maar hij bestaat slechts bij de gratie van de andere personages. Zelf is hij leeg en betekenisloos, hij weet met zijn leven en zijn gevoels geen blijf. Dat vertaalt zich naar zijn gedrag: rücksichtslos trekt hij alle vrouwen uit zijn omgeving aan en hij maakt er een spel van om ze even gemakkelijk weer af te stoten. Uiteindelijk leidt dit tot moord en zelfmoord.

Het feit dat de betekenaar Platonov leeg is, maakt hem voor zijn medemenselijke dankbaar om vanalles en nog wat op hem te projecteren. Anderen zoeken in hem de zin van hun leven. Ze vallen aan zijn voeten: mannen vinden hem intrigerend, vrouwen willen met hem vluchten.

Platonov observeert en weerkaast. Hij wekt onrust op, maar blijft zelf pijnlijk in. Glogoliev tipeert hem als "het voorbeeld van de richtingloosheid van deze tijd".



overigens meer dan een oppervlakkige gelijkenis. De beide hoofdpersonages zijn aarts-twijfelaars, Shakespeare wordt geregeld geciteerd en Platonov's vriend Sergej speelt zelfs eventjes Hamlet. Wil men van *Hamlet* een even succesvolle voorstelling maken als *Platonov* dan zal gastregisseur Ritsema er goed aan doen om de regie iets contemplatiever te houden dan nu het geval is geweest. Nu gebeurde de regie in gezamenlijk overleg en wordt de tragiek soms te veel opgevoerd aan de klucht. De inwendige strijd van de personages raakt daardoor wel eens in nauwe schoentjes. Er is tenslotte niet alleen tijd nodig om de doden te begraven en de levenden te repareren. Tijd voor reflectie, Sergej.

## Bungelen

De Bloedgroep — het gezelschap dat Sam Bogaerts rond zich verzamelde met acteurs uit Teater Malpertuis — heeft voor zijn *Tsjechov, remix...* (bal) rijkelijk geput uit het oeuvre van Anton Tsjechov, vooral uit *De meeuw*, en al wat bruikbaar was tot een nieuw verhaal versmolten.

Een aantal relaties, verbanden en gedachten zijn omgewerkt tot een volledig nieuwe tekst, waarin je nog nauwelijks de hand van de schrijver herkent. Het stuk bestaat uit twee delen. In het eerste toont een jonge teaterauter, gespeeld door Steve De Schepper, zijn nieuwste creatie aan familie en vrienden. In het tweede, dat zich vijf jaar later afspeelt, worden we uitgenodigd op het verjaardagsfeest van de vierentwintigjarige studente Ruth, vertolkt door Ruth Beccuart.

*Tsjechov, remix...* (bal) bestaat eigenlijk uit een reeks momentopnames waarin je duidelijk een aantal tipische thema's en personages van de grote schrijver herkent. Zo is er de familieruïne — hét Tsjechoviaanse kenmerk bij uitstek — de toneel-in-toneel-sekentie uit *De meeuw* en de verleidingscène uit *Oom Wanja*. Onder de personages vinden we onder andere de filosoof, de schrijver, het miskende genie en de afgeschreven actrice terug, stuk voor stuk mensen die tussen een vaag, nostalgisch verleden en een al even vage, heroïsche toekomst bungelen. Opvallend is dat de personages de namen van de acteurs dragen. Enerzijds wordt hierdoor vermeden dat de acteurs en het publiek zich gaan vastpinnen op de personages, anderzijds wordt het stuk zo naar deze tijd verplaatst om op die manier een link te leggen tussen het huidige fin de siècle gevoel en dat ten tijde van Anton Tsjechov.

Heidi Van Hout  
Peter Mangelschots

Voordracht over leven en werk van Tsjechov door professor Waegemans op maandag 21 februari in 't Wagehuys (016/22.21.13)  
*Platonov* op 22 en 23 februari om 20.30u in 't Stuc, Vlamingenstraat 83 (016/20.81.33)  
*Tsjechov, remix...* (bal) op woensdag 23 februari om 20u in de schouwburg (016/22.21.13)  
*Tsjechov, de musical* op maandag 28 februari (016/22.21.13)

## Presessen duelleren

"Binnenkort blazen we de middeleeuwse spektakelspele weer leven in met een echt duel. Weliswaar aangepast aan ons éérentwintigste eeuwse studentenleven. Want echte steekspelen leken ons toch ietsje te riskant." Deze zin siert de foldertjes van *Duel* dat georganiseerd wordt door de Psychologische Kring op 21, 22 en 24 februari.

De presessen van het Vlaams Rechtenoetschap (VRG), de Vlaamse Technische Kring (VTK ofte de burgies), Medica, Letteren, Ekonomika en de Psychologische Kring nemen het tegen elkaar op. Welke disciplines juist zullen moeten worden beoefend is nog geheim. De duels zullen tijdens de eerste twee dagen te volgen zijn op het Ladeuzeplein tussen twee en vijf uur 's middags. Drie professionele kamerploegen zijn speciaal voor de gelegenheid ingehuurd en zullen het spektakel ook op film zetten. Iedereen wordt uitgenodigd om zijn presessen te komen aanmoedigen.

Duel sluit donderdagavond op de Oude Markt met een slotshow waarin de presessen de beslissende ronde beslechten. Ze strijden voor hun eer, maar ook voor de tienduizend frank die ze voor hun kring kunnen verdienen. Na deze eindronde wordt het publiek nog verwend met optredens van de Tröckener Kecks en Abba Gold.

(kd)

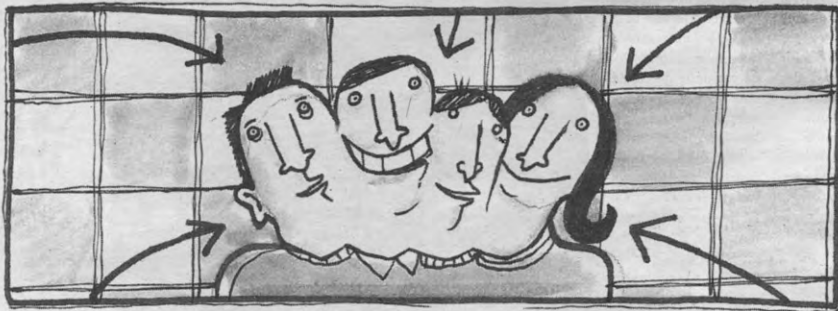
De slotshow begint om 19 uur en kost 200 frank in voorverkoop en 250 frank ter plaatse. Een pintje bier kost de hele avond 40 frank op de hele Oude Markt.



## Veto zoekt: verse bloedjes van kinderen

Omdat de inteelt op Veto stilaan haar kritische grens lijkt te bereiken, is Veto op zoek naar vers genetisch materiaal. Bent u voorbestemd om esoterische schrijfsels te brouwen over numerus clausus of creditsystemen, onder zachte dwang van de eindredaktie agenda en ad valvas in te tikken, of gratis naar wansmakelijke toneelvoorstellingen te gaan kijken? Legt u liever naakte hoofdredacteuren op de gevoelige plaat vast, of refereert u het stoeien in onze donkere kamer?

Heeft u een ongebreidelde fantasie om uw medemens tot het einde der tijden belachelijk te maken middels artistiek weiniger verantwoordde cartoons of polyseme columns die getuigen van een getormenteerde brein? Deelt u graag vrijkaarten uit aan studentes die hiervoor welwillend hun laatste greintje zelfrespekt terzijde schuiven? Gaat u gaarne tot op het bot en mag u wel eens mensen gelijk maken met de grond? Heeft u een visie op de ontwikkeling van de studentenbeweging die u zelfs aan de straatstenen niet kwijt kan? Kom dan naar het gezellige praatkransje van Veto, vrijdagmiddag om vier uur\*. Een vrouwenklubje is voorzien.



Het spreekt voor zich dat een blaadje volschrijven op zich niet genoeg is. Een ander moet immers geschikt worden tot wat luistert naar de naam lay-out, kant en klaar verpakt in diskettevorm voor de drukker. Veto is dan ook dringend op zoek naar computerfreaks die graag hun grafische talenten willen loslaten op het blad. Maar ook

computerfreaks-in-woording zijn meer dan welkom, we leggen immers alles uit wat je over desktop publishing — zeg dtp — moet weten. Een gratis cursus zeg maar. Krijg je sensuele impulsen bij het horen van 'QuarkXpress', ook dan is het onze natte droom dat je meehelpt zodat Veto elke week klaarkomt.

Ook ander computertalent is trouwens welkom. Wil je je lusten botvieren op onze eigenste webstek, wil je je kennis van Photoshop vergeten, wil je ook wel

eens met een echte Macintosh werken, of wil je misschien onze dubbele NT-server plat proberen krijgen? Kun je je absoluut niet voorstellen hoe je zelf een kruiswoordraadsel opstelt...? Dan is er maar één adres:

\*Veto, 's Meiersstraat 5. Tel 016/22.44.38. E-mail veto@veto.student.kuleuven.ac.be

## Folk in kadoverpakking

Iedereen kent wel het klassieke Oud-Nederlandse zinnetje "ebban olla vogala nestas bigunnan hinase hic enda thu" (zijn alle vogels aan een nest begonnen behalve ik en jij). Sinds enige tijd is Olla Vogala ook de benaming van een muziekgroep tussen de zeventien en de vijftientwintig muzikanten.

Muziekgroep, zo vaag moet de omschrijving wel blijven want wat Olla Vogala doet, is niet onder één noemer te vangen. Het is een experiment, een mengelmoes van gezellende jongeren, een *tour de force* van folk, wereldmuziek, klassieke muziek en jazz. Er zijn links met The Pogues en met Die Anarchistische Abendunterhaltung.

Spilfiguur van de groep is Wouter Vandenaabeele. Als een spons nam hij de talrijke verschillende invloeden in zich op en speelde ze weer door via Olla Vogala. Ook de andere bandleden hebben hun sporen reeds verdiend. Er zijn er die gespeeld of gezongen hebben voor Ambrozijn, deUS en Wannes Van de Velde. De arrangementen zijn zeer verschillend: men gebruikt de draailier, sitar, tabla, tot de baritonsax. Beluister hen en laat je voortdurend verrassen.

(pm)

Olla Vogala konserteert op donderdag 24 februari om 20 uur in de Minnepoort. Veto geeft bovendien nog eens vijf full-cd's "Gnanomo" van Olla Vogala weg evenals drie single-cd's "Le roi Renaud" aan de eersten die zich komen aanmelden (lieft in minirok) bij de redaktiesekretaris. Tussen twee en zes uur 's middags hebt u het meeste kans deze heer te treffen.

## Debat Ontwikkelingsamenwerking

De Kring voor Internationale Betrekkingen (KIB) brengt op donderdag twee maart een bond allegaarte van vooraanstaanden samen die zullen discussiëren rond het thema ontwikkelingsamenwerking. De avond draagt de titel *Ieder zijn belang... en ontwikkelingssamenwerking dan*. Staatsekretaris voor Ontwikkelingsamenwerking Eddy Boutmans (Agalev), professor in internationale betrekkingen Develtere, Alex Vande Veegaete van het Rode Kruis, Dominique Dolphen van BTC en Alphonse MacDonald van Verenigde Naties worden tegenover elkaar geplaatst.

Het geheel zal gemodererd worden door Axel Buyse, sjef buitenland bij De Standaard.

(sb)

Donderdag 2 maart, 20 uur, MSI 00.28. Toegang is gratis. E-mail: KIB@student.kuleuven.ac.be Webstek: <http://www.kuleuven.ac.be/KIB/>



## Europacup in Leuven

Sportraad organiseert dit jaar tussen 22 en 25 februari het zeventiende Leuvense Internationaal Studenten Sporttoernooi, of kortweg Lisst. De voetbal-, basketbal- en volleybalploegen die de finale van de Interfakultaire Beker speelden, mogen zich nu ook Europees gaan bewijzen tegen een selectie van ploegen uit Frankrijk, Nederland, Hongarije, Roemenië, Polen, Spanje en Portugal. Uiteraard wordt er niet enkel gesport, de buitenlanders zijn immers ook studenten die weten wat feesten is. Dinsdagavond kan je Hongaarse Wolgangers, Hollandse schlagerexperts en Spaanse tangodansers zien tijdens de karaoke-avond in De Moete. Woensdagavond zullen onze buitenlandse gasten zich wagen op een fakbarocht om kennis te maken met de Belgische biëren. Donderdag eindigt de competitie met de halve finales en finales gevolgd door de Lisstfiuf in de Waalberg op donderdagavond. Sportraad nodigt iedereen die wil meegenieten van deze unieke ervaring om zelf te komen kijken op het sportcentrum en is tenslotte ook nog op zoek naar vrijwilligers onder de studentenbevolking van Leuven die hun kot een week ter beschikking willen stellen voor één of meer buitenlanders. Wie geïnteresseerd is kan altijd bellen of een email sturen.

(jv/kd)

Telefoon Sportraad: 016/32.91.33 of 016/32.91.34. Emailadres Sportraad: [sportraad@flok.kuleuven.ac.be](mailto:sportraad@flok.kuleuven.ac.be)

## Grand Café La Royale het eet-, praat- en leescafé

tegenover het station in Leuven

dagmenu en à la carte, snacks, ijsjes en ... tapbieren en groentesappen, warm en sterk en ... elke dag diverse (inter)nationale dagbladen, tijdschriften en ...

elke dag open tot 1 uur 's nachts



# zoekertjes

√ Als ik die eikel tegenkom die donderdag op de house-fuif in de Rumba mijn lange zwarte jas heeft gepikt terwijl ik aan 't tappen was, dan wurg ik 'em ter plekke, hang 'em aan vleeshaken en draai 'em door een vleesmolen of anders brengt hij alles braaf terug aan Jeroen, ravenstraat 18.

√ Kris Roselle tikt met plezier al uw papers, eindwerken, enz. Hof ter Bekelaan 12, 3020 Winksele-Herent, tel 016/20.70.77.

√ Enkele weken geleden heeft iemand hier geschreven dat ik slechtste Historia-preses aller tijden zou zijn. Dit is lasterlijk en bovendien onjuist: de slechtste preses ooit was Johan de Rocker.

√ My dearest V., why have you left politika so

early, last thursday evening?

√ Sleutels verloren in de Vesaliusstraat aan het kringlokaal van psychologie tegenover groep T. Bob-sleutelhanger met twee grote en één kleine sleutel. Vinder krijgt beloning als alles teruggebracht wordt naar het psychologisch instituut (dienst verloren voorwerpen) in de Tienssestraat. Het PSI bevindt zich schuin tegenover Alma I. Dank U. Sara Appellants

√ Thursday definitely sux!

√ Gezocht: jonge hondjes, om duivelse rituelen op uit te voeren

√ Valentijnswensen die bacchus niet gehaald hebben: liefs/liefde

√ Van smurfin voor smurfin: zin in een dansje?

√ Van smurfin voor de bewonderaar van haar cha cha cha-uitvoeringen met andere smurven: afspraak op twee maart in de Blauwe Kater

√ Van smurfin voor de one and only onovertroffen paaldanser van klio: sexy motherfucker

√ Gewonnen: interrailpas t.w.v. 14490 bef, voor heel Europa, periode naar keuze, voor jongeren tot 26 jaar. Te koop aan halve prijs (7250 bef).

Info: kim\_vanderstichelen@hotmail.com  
Tel 055/31.78.87.

**JO MEUWISSEN**  
Alle verhuur  
Video-, klank- en lichtmateriaal  
Videoschermen tot 4 m  
**DISCOBAR**  
met of zonder D.J.  
**KARAOKE (5000 BEF)**

☎ **016/201.301**

(advertentie)

√ Allemaal een dikke kust!

**K** vorige opgave

H	U	S	S	E	R	L	E	B
O	P	A	G	E	V	L	A	
R	E	M	A	I	S	E	R	
T	E	E	A	S	P	E	K	T
A	N	G	E	L	A	L	T	
H	E	N	S	T	A	R	T	
L	O	L	I	T	A	N	O	R
I	O	G	I	T	S	N	A	
V	R	Y	N	E	T	E	A	
E	N	S	T	R	A	L	E	N

# agenda



# ad valvas

door Kristof D'Exelle

## MAANDAG

20.00 u **FILM** New Harvest: 'The May Lady' van Rakshan Bani-Etemad. Nederlands onder-titeld, in Stuczaal, toeg. 175/150/125/100, org. Stuc.

20.00 u **LEZING** 'Leven en werk van Tsjechov' door professor Waegemans, in Wagehuys, org. CC Leuven.

20.00 u **DEBAT** Blauwe Maandag met François-

Xavier de Donnée, burgemeester van Brussel (PRL), in Brasserie Notre-Dame, toeg. gratis, org. LVSV.

22.30 u **FILM** Filmfun: 'Touch of Evil' van Orson Welles, gerestaureerde director's cut, Nederlands/Frans ondertiteld. Film noir over de poging van een anti-drugsagent om de dader te vinden van een bomaanslag aan de Mexicaanse grens, in Stuczaal, toeg. 175/150/125/100, org. Stuc.

## DINSDAG

18.00 u **LEZING** Louis Debruyen van vzw Wervel over wat de actuele problemen zijn in de landbouw. Zijn er alternatieven en wat zijn de problemen met die alternatieven? Voor-gegaan door een biologische kaas- en wijnavond, in Los Buenos, Parkstraat 14, toeg. gratis, org. Los Buenos.

20.00 u **DEBAT** Politiek debat: 'Vluchtelingen en asielbeleid' met Eddy Boutmans, Pascal Smet Sabine de Bethune en Johan Wets, in Maria Theresia College, kleine aula, toeg. gratis, org. Globelink.

20.00 u **FILM** New Harvest Special: 'The Servant's Shirt' van Mani Kaul, in Stuczaal, toeg. 175/150/125/100, org. Stuc.

20.30 u **DEBAT** 'Brenge communicatie mensen dichter bij elkaar?', in MSI 00.20, toeg. gratis, org. Themahuis Oikonde.

20.30 u **TEATER** 'Platonov' van 't Barre Land, in Vlamingenstraat 83, toeg. 350/300/250/200, org. Stuc.

22.30 u **FILM** New Harvest: 'The May Lady' van Rakshan Bani Etemad, in Stuczaal, toeg. 175/150/125/100, org. Stuc.

CC Leuven

20.00 u **KONSERT** door Harmonieorkest Lemmensinstituut, in Konzertalen Lemmens-instituut, Herestraat 53, toeg. 250/200, org. Lemmensinstituut.

23.00 u **TEATER** 'De Kikvorkoning KNT' door De Bloedgroep, in Schouwburg, toeg. 200, org. CC Leuven.

20.30 u **DANS** Dubbelspel: 'Benenbreken en Vrouwenvrouwen' van Charlotte Vanden Eynde, in Brandweerkazerne, Vaartkom 12-14, toeg. 350/300/250/200, org. Stuc.

## Alfa

• 21/02 om 13.00 u: Tapnamiddag, in Fak Letteren.

• 21/02 om 20.00 u: Presidiumvergadering, in perma.

• 22/02 om 20.00 u: Sagalosslesing door professor Waelkens, in PDS.

• 23/02 om 20.00 u: lezing door professor Bougeois, in MSI 00.20.

• 28/02 om 20.00 u: film 'Miami Vice', in MSI 03.18, gevolgd door tapavond 'Miami Vice', in fak.

• 28/02 om 13.00 namiddagtap, in fak.

## Medica

• 22/02 24 uur van de muziek, in Zaal Monella.

## Merkator

• 21/02 om 22.00 u: verjaardagsparty Lieve en Didier, in 't Plectrum.

• 28/02 om 21.00 u: filmavond in ZI.

## Pedagogische Kring

• 21/02 Film 'Central do Brazil', in Michotte PSI.

• 22/02 interactieve tentoonstelling Muca.

• 23/02 Debat inclusief onderwijs.

• 24/02 om 19.00 u: Toneel: 'Het leven van...'. in PDS, toeg. gratis.

• 24/02 om 20.00 u: Toneel: 'Het leven van...'. (monoloog door een ex-prostituete), in PDS.

## Politika

• 23/02 om 21.00 u: Duvelavond, in Politika Kaffee.

• 24/02 om 21.00 u: Kantus, in Patapoef.

• 27/02 om 20.00 u: Kringtap.

• 28/02 om 21.00 u: Buiten de zone-avond, in CK-lokaal.

## Psychologische Kring

• 21/02 om 14.00 u: Duel in Leuven, op Ladeuzeplein, toeg. gratis.

• 22/02 om 14.00 u: Duel in Leuven, op Ladeuzeplein, toeg. gratis.

• 24/02 om 18.00 u: Duel in Leuven: slotshow, op Oude Markt, toeg. 250/200.

• 25/02 Galabal, in Salon Georges.

## Romania

• 21/02 om 20.30 u: film in MSI 00.28.

• 24/02 tapnamiddag, in fak.

• 27/02-29/02 Romaniatoneel, in Molens van Orshoven.

## Wina

• 21/02 om 20.00 u: Ontgroeningscantus, in de Bierstübe.

**Zwart-witte winaweek:**

• 21/02 om 20.00 u: Schaaktoernooi voor beginners en gevorderden, in cafe Ad Libidum.

• 22/02 om 20.00 u: Film, in de Moete, gratis

• 23/02: Horrorbar, in het RC, wie zich verkleedt in horrorstrip krijgt een gratis cocktail!

• 24/02: Schaats-TD, in Haasrode, toeg. 200fr.

• 25/02 om 22.00 u: Galabal der Wetenschappen, in Salons Georges.

## WOENSDAG

10.00 u **TAXATIE- EN EXPERTIZEDAG** taxatie- en of expertizedag door het veilingshuis Christie's, in Stedelijk museum Vander Kelen-Mertens, Savoystraat 6, toeg. gratis, org. Museum Vander Kelen-Mertens.

13.00 u **MUZIEK UR KULUUR:** 'Champ d'action', in Stuczaal, toeg. gratis, org. Stuc.

14.00 u **SPORT** Leuven op de fiets voor meer fietsvriendelijkheid, in Oude Markt, toeg. gratis, org. Jong Agalev en SJW.

20.00 u **TEATER** 'Tsjechov, remix... (bal)' door De Bloedgroep, in Schouwburg, toeg. 450/350/250/150, org. CC Leuven.

20.00 u **KONSERT** 'Greetings from Mercury' door Jeroen Van Herzele, in Auditorium Minnepoort, toeg. 450, org. CC Leuven.

20.00 u **FILM** 'Dood van een non', Drama naar de roman van Maria Rosseels met Nellie Rosiers, Janine Bisschops en Jo De Meyere, in Vander Kelenstraat 30, toeg. 50/25, org. Vlaams Filmmuseum en -archief.

20.00 u **CHILI-AVOND** met Liesbeth Walkiers, over wijn, Chili, Pinochet, Zuid-Amerika... Je kan er vragen stellen en (hieraar) Chileense wijnen proeven en kopen, in Zaal Pavo, Vandenbemptlaan 8 in Heverlee, org. Wereldwinkel.

20.30 u **TEATER** 'Platonov' van 't Barre Land, in Vlamingenstraat 83, toeg. 350/300/250/200, org. Stuc.

## VRIJDAG

20.00 u **TEATER** 'Vanalles van Kamagurka' door De Bloedgroep, in Schouwburg, toeg. 450/350/250/150, org. CC Leuven.

20.30 u **DANS** Dubbelspel: 'Benenbreken en Vrouwenvrouwen' van Charlotte Vanden Eynde, in Brandweerkazerne, Vaartkom 12-14, toeg. 350/300/250/200, org. Stuc.

## ZATERDAG

19.00 u **TEATER** Bink! 'Dossier Johnny B.' door Theater Artemis, in Wagehuys, org. CC Leuven.

20.00 u **KONSERT** 'Straussissimo' door The Belle Epoque Orchestra o.l.v. Wim Brabants, in Schouwburg, toeg. 700/600/400/300, org. CC Leuven.

## ZONDAG

20.00 u **FILM** Filmfun: 'Peeping Tom' van Michael Powel, in Stuczaal, toeg. 170/150/125/100, org. Stuc.

22.00 u **MUZIEK** Jazz op zondag, in Stucbar, toeg. gratis, org. Stuc.

## MAANDAG

20.00 u **FILM** New Harvest: 'Los Amantes del Circulo Polar' van Julio Medem, in Stuczaal, toeg. 175/150/125/100, org. Stuc.

20.00 u **MUSICAL** 'Tsjechov, de musical' door Stichting Tsjechov, met Boudevijn de Groot, in Schouwburg, toeg. 1100/850/550/250, org. CC Leuven.

20.00 u **DEBAT** Blauwe Maandag met Stefaan De Clerck (CVP), in Brasserie Notre Dame, toeg. gratis, org. LVSV.

22.30 u **FILM** Filmfun: 'Peeping Tom' van Michael Powel, in Stuczaal, toeg. 175/150/125/100, org. Stuc.

## Aktiviteiten Lisst

**Maandag**

- 20 uur: Openingshow in het Gymnasium.

**Dinsdag**

- overdag sportwedstrijden.
- 21 uur: Karaoke in de Moete.

**Woensdag**

- overdag sportwedstrijden.
- 5 avonds Kroegentocht alle fakbars (+ speciale bieren).

**Donderdag**

- overdag sportwedstrijden.
- 21 uur: Lisst-Fuif in de Waalberg.

Ithaka 2000 [vwa püblik]: parcours rond hedendaagse kunst.

# Kunst in het station brengt argeloze pendelaar op zijspoor

**I**thaka wordt voor de achtste maal georganiseerd door de Kultuurraad der Leuvense studenten. Echter voor de eerste maal kan je door het parcours dwalen per fiets. Deze keer worden er via de samenwerking met Velo en Sociale Raad gratis fietsen ter beschikking gesteld om dit parcours rond hedendaagse kunst af te leggen. Dit vormt een milieuvriendelijk alternatief voor de bus.

Elk jaar vormt Ithaka een ander parcours. Zo werd Ithaka in het verleden bijvoorbeeld georganiseerd rond het Sint-Maartensdal, de verlaten fabrieksruimten aan de Vaart of universiteitsgebouwen doorheen Leuven. Ithaka 1999 *Your Guide in Vitro Sightseeing* werd georganiseerd rond het Leuven Shopping Center en de Supercity: kunst temidden van de kommersialiteit.

Ithaka 2000 [vwa püblik] situeert zich in en rond het station. Aan de jonge kunstenaars werd gevraagd een werk te creëren dat in dialoog treedt met de gekozen lokatie. Er werden drie concentratiepunten gekozen: het station, de voormalige herstellingsloodsen van de NMBS en een verlaten treinstel. Met het station spreekt men een ruimer publiek aan omdat ook de toevallige voorbijganger of de nietsvermoedende pendelaar in zijn dagelijkse roete wordt afgeleid naar een zijspoor. De infobalie van Ithaka zal zich namelijk in het station bevinden. Het project treedt zo in wisselwerking met een omgeving van vooruitgang en verval en een dynamiek

van bruisende activiteit en vergane glorie.

Elk jaar worden er kunstwerken geselecteerd van jonge kunstenaars. Zowel professionals als amateurs worden hierbij aangespoord. Vierentwintig kunstenaars uit België — zowel Nederlands- als Franstaligen — en Nederland werden geselecteerd en stellen er hun werk tentoon. Opvallend is dat de meesten uit een kunststriching komen. Gijs Peeters en Tom De Fraine vormen hierop een uitzondering. De eerste is psychiatisch verpleegkundige en De Fraine studeerde architectuur. Veto sprak met hen over hun project: "Met een aantal vrienden praatten we al lang over zulk een project. Ithaka biedt ons de kans om dat ook te verwezenlijken en daar willen we gewoon het beste van maken. Het geeft ons een structuur waarbinnen we dit kunnen verwezenlijken. We gingen kijken naar de verschillende lokaties en hadden drie voorkeuren, uiteindelijk werd het een van de loodsen waar ons kunstwerk zal staan."

## Carrière

Tom De Fraine en Gijs Peeters zijn gefassineerd door de relativiteit en fragmentatie van de waarneming. Het werd een ruimtelijk, eerder architecturaal werk met dia's die op doeken worden geprojecteerd. Ondanks de steeds evoluerende technologie bestaat er geen 'alziend subjekt'. Interpretaties van waarnemingen zijn bij elke mens zeer verschillend. Een veelheid van informatie, verhalen of beelden brengt ook bij iedereen een veelheid van verschillende associaties teweeg. Ooit benoemden ze hun collectief *Art & Fart*, wat meteen getuigt

van hun relativiserende houding ten aanzien van de kunst(-wereld). Niet dat ze dit niet au sérieux nemen, maar zij willen gewoon die dingen doen omdat ze daar zin in hebben: "Wij hebben diezelfde druk niet die mensen uit de kunststrichingen ervaren. Ik hoorde iemand zeggen dat ze Ithaka als een stap zag in haar carrière. Voor ons gaat het om het plezier, alhoewel het begint te spannen nu de deadline er bijna is. We zijn nog volop aan het werken, waarschijnlijk tot op het eind."

## Sporen

Ze noemen zich met een knipoog de ontdekkers van een nieuw medium: "We maakten een hele constructie in een doos, een kubus, waar de bezoeker kan in staan. Op vijf vlakken worden dia-projecties gemaakt. Het gaat niet om het nabootsen van een ruimte, maar om de simulatie van een realiteit. Op televisie wordt de realiteit op één vlak afgebeeld. Hier wordt je helemaal omringd met beelden. Het is niet de bedoeling de realiteit na te bootsen, maar door het feit dat je in één oogopslag vele beelden waarneemt komen er associaties op gang. Je krijgt zo ook een veelheid van interpretaties, waardoor deze ook gerelativeerd worden. Ons werk bevat ook veel verschillende lagen en vele verhalen, net zoals dat in de realiteit ook is." Mensen met een heel verschillende (studie-)achtergrond werken mee aan hun project. De Fraine en Peeters: "Die verschillende achtergronden en het feit dat we elkaar goed kennen, leidt tot interessante discussies. Zo krijg je ook vele sporen."

Ithaka  
[vwa püblik]

De sporen naar het thema trekken zich doorheen het gesprek. [vwa] als (zij-)spoor of [vwa] als afgeleid van het Franse werkwoord kijken? Er ontstaat een heel netwerk van figuurlijke en letterlijke sporen als betekenissen en associaties, als het spoor dat zich trekt doorheen de omgeving van het parkoer, de kunstenaar en de al dan niet toevallige toeschouwer. Kunst is ook pas kunst wanneer erkend door een publiek, een publiek dat kijkt. De inspiratie voor hun kunstwerk haalden De Fraine en Peeters ook bij hun fassingatie rond waarneming. Staan zij stil bij hun publiek? "We weten niet wat het zal geven voor het publiek, je hebt een publiek niet onder controle. Wat wel fijn is: we lokken nu al reacties uit bij mensen. Sommigen willen ook hun bagage meegeven, zelfs mensen die er totaal niets mee te maken hebben reageren. Maar het werken zelf, die gebeurtenis van ermee bezig te zijn op zich is ook al belangrijk. Even belangrijk als het uiteindelijke resultaat."

Of ze nog ambities hebben naar de toekomst toe? "We zouden dit project verder willen uitbouwen met bewegende beelden en eventueel muziek, daar hebben we dan wel de mogelijkheden voor nodig. En we zouden nog projecten willen doen, maar niet noodzakelijk met dezelfde mensen, volgende keer kunnen dat anderen zijn."

Anne Dekerk

Ithaka 2000 [vwa püblik] gaat door op donderdag 2 maart. Uitgebreide informatie wordt verstrekt in het volgend nummer van Veto

Ithaka stelt voor  
02.03.00 • Leuven

[vwa püblik]

13.00u receptie  
14.00u tot 23.00u parcours rond hedendaagse beeldende kunst  
vertrekpunt = stationshal Leuven  
fietsen worden gratis ingelegd  
23.00u gratis luif in zaal Albatros, Brusselsestraat 15

info: <http://www.stuc.kuleuven.ac.be/kura/>

STUDIO  
BRUSSEL

